

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
LJUBLJANA,KNAFLJEVA ULICA 5. ST. 5
TELEFON 55-22 DO 55-24

ROKOPISI SE NE VRAČAJO

IZHAJA VSAK DAN RAZEN
PONEDELJKASLOVENSKI
POROČEVALECINŠERATNI ODDELEK
LJUBLJANA

TELEFON 33-32 33-33

POSTNI ČERKOVNI RACUN
LJUBLJANA ŠTEV. 6-90601-1

OGLASI PO CENIKU

MESEČNA NAROČNINA
6 DIN

* G L A S I L O G S V O B O D I L N E F R O N T E S L O V E N I J E *

Pred V. kongresom KP Jugoslavije

Veliki uspehi predkongresnega tekmovanja
jeseniških železarjev

Brigadni delovni sistem je močno razbiral delavnost v vseh obratih jeseniških železarn. Delovne obveznosti, sprejete na sestanku sindikalnih aktivistov dne 4. junija v proslavo V. kongresa KPJ, jeseniški delavci pospešeno izpolnjujejo. Železarna je v mesecu juniju presegla plan za ne-

kaj odstotkov. V pogledu proizvodnje je na prvem mestu obrat Javornik II., ki je dosegel rekordno storitev v času 15-letnega obstoja. Med vsemi obrati pa si je za junij priborila prvo mesto hladna valjalna, ki je tudi v ostalih tekmovalnih nalogah dosegla prav lepe uspehe.

Za drugo četrtletje 1948 pa si je s 419 točkami priboril prvo mesto in prehodno zastavico obrat Javornik II. z rekordno storitvijo, z vzorno delovno organizacijo, z uspešnim delom obratnega sindikalnega pododborja in z izboljšano delovno disciplino. Na drugem mestu je mehanična delavni- ca Jesenice, na tretjem plavž, na četrtim hladna valjalna, na petem željarna, na šestem opekarna, na sedmem jeklarna, na osmem laboratorij itd. V celotni tekmovanju 23 obratnih skupin, v katerih so zaposleni vsi delavci in nameščenci tega velikega delovnega kolektiva.

Železarna je že 5. junija dosegla plan za prvo polletje 1948. V zadnjem času delajo v jeseniški železarni po brigadnem delovnem sistemu. Doslej je bilo ustanovljenih 184 mladinskih in delovnih brigad. Javornik II. ima 28, mehanična delavni- ca Jesenice 24, železna 18, opekarna 18, energijski oddelek 17, livarna 14, gradbeni oddelek 11, metalurška industrijska šola 10 brigad itd.

Tekme mladinskih in delovnih brigad so v okviru obratnega tekmovanja vse železarne. Za mesec junij si je med vsemi brigadami priborila prvo mesto »Prešernova delovna brigada gradbenega oddelka, ki je presegla delovno normo za 97,25%. To delovno normo je doseglo zvezno gradbeno ministrstvo. Med posamezniki so bili najboljši tov. Hakiya Ibrahimbegović,

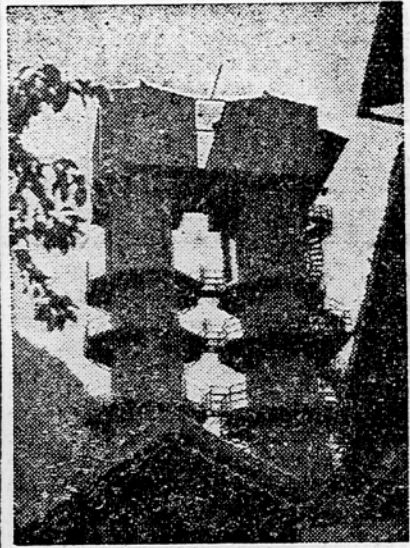
Marka Letica in Sahib Numić, ki so presegli normo z izredno učinkovitim delom za 145, 154 in 132%.

Na drugem mestu je delovna brigada opekarn, ki je presegla normo za 59,7%; na tretjem mestu je mladinska brigada tov. Francke Jeršineve v obratu varilne žice; ta je presegla normo za 38%; na četrtem mestu je II. delovna brigada hladne valjarne, ki je presegla normo za 47% in na petem mestu delovna brigada mehanične delavnice, ki je presegla normo za 40%.

Prešernova brigada gradbenega oddelka, ki si je za mesec junij priborila prvo mesto, prejme lepo priznanje listino in prehodno zastavico.

Poleg teh brigad pa je ustanovljenih še okoli 30 mladinskih delovnih brigad, ki s prostovoljnimi udarnimi delom po službenem času razkldajo rudo, staro železo, premog in koks, ki v velikih množinah neplansko prihaja v železarski revir.

Z organizacijo teh brigad se je začela organizirana borba za znižanje proizvodnih stroškov, zmanjšala se bo ležarina in povečal se bo obtok železnih tovornih vozov za drug prevoz. Pri tej akciji z največjo vneto sodeluje mladina, ki je napovedala tekmovanje tudi starejšim delavcem. Mladina je na svojem sestanku 12. junija sprejela obveznost, da bo za proslavo V. kongresa KPJ napravila 1000 prostovoljnih delavskih ur v železarni za znižanje proizvodnih stroškov. Do 14. junija pa je že napravila 2316 ur in jih bo do kongresa zvišala na 3000 in bo s tem za 200% presegla svojo obveznost.

Najbolj agilni so mladinci na prometnem oddelku, ki so do 14. junija napravili 1109 prostovoljnih delavskih ur. Zelo uspešno delujejo tudi brigade mladeničev, bolničarjev, gasilcev in enjavev ter brigade energijskega oddelka.

Iz zgornjih podatkov je razvidno, da je brigadni delovni sistem močno razbiral delavnost v obratih in bo krepko zajel razpršene delovne sile v nekaterih velikih produkcijskih in vzdrževalnih obratih.

Uspehi naših železničarjev pri
znižanju prevoznih stroškov

V borbi za znižanje stroškov so delovni kolektivi naših železnic zadnja dva meseca v počastitev V. kongresa KPJ še podvojili svoje prizadevanje, kar je pripomoglo, da so železnice že v prvem letošnjem polletju dosegle lepe uspehe. Plan znižanja polne lastne cene prevoza blaga v železniškem prometu so celo presegli za en odstotek.

Vse glavne železniške direkcije, razen glavne direkcije v Sarajevu, so dosegle znižanje polne lastne cene prevoza blaga. Največje znižanje pa je dosegla glavna direkcija za eksploatacijo železnic v Skopju. Na področju te direkcije je bila dejanska lastna cena prevoza v primeri s planirano znižana za 24,4%. Na področju direkcije v Beogradu so dosegli znižanje polne lastne cene za 18% na področju direkcije v Zagrebu za 10,6% in na področju direkcije v Ljubljani za 7%. Na področju direkcije v Sarajevu se polna lastna cena prevoza ni mogla zmanjšati zaradi neizpolnitve plana brutto obremenitve tovornih vagonov na ozkotirnih progah, ki predstavljajo 80% skupne dolžine prog na področju te direkcije. Na ozkotirnih progah so namreč plan brutto obremenitve vagonov izpolnili le 90%. Na področju drugih direkcij pa so plan brutto obremenitve tovornih vagonov presegli, kar je bistveno vplivalo na znižanje polne lastne cene prevoza blaga. Na vseh normalnotirnih in ozkotirnih železnicah je bil v prvem polletju plan brutto obremenitve tovornih vagonov presežen povprečno za 7,8%.

Drugi činitelj, ki vpliva na preseganje plana polne lastne cene prevoza blaga na naših železnicah, je bilo pravilno izkoriščanje tovornih vagonov. Plan statistične obremenitve vagonov za prvo polletje je bil presežen pov-

preseganje obteka lokomotiv za 4,4% naproti planu. Dobre uspehe so dosegli tudi delovni kolektivi železniških kurilnic na področju ostalih direkcij. V celoti se je obtek lokomotiv na vseh železnicah zmanjšal za 1,6%.

Uspehi dosedanjih ukrepov za znižanje polne lastne cene prevoza blaga so pokazali, da je mogoče s pravilno organizacijo in odstranjevanjem pomanjklivosti izkoristiti velike rezerve, ki jih še imamo v našem železniškem prometu. Že doseženi rezultati bodo služili v nadaljnjem prizadevanju za znižanje stroškov prevoza v železniškem prometu kot dragoceno izkustvo.

Delovni kolektivi naših železnic so uspešno izpolnili tudi planske naloge na ostalih področjih. Planirani prevoz potnikov je bil v prvem polletju presežen za 21,7%, planirani prevoz blaga pa za 2%. Znatno prevoz blaga je bil dosežen predvsem z maksimalnim izkoriščanjem razpoložljivih

tovornih vagonov. V tej zvezi je značilno, da je bilo v prvem polletju naloženo okrog 27.500 vagonov manj kakor je bilo predvideno, navzlic temu pa je bil plan prevoza blaga presežen.

Povprečni obtok vagonov se je v tem času nasproti planu zmanjšal od 6,2 na 5,2% dneva, obtok potniških vagonov pa se je zmanjšal za 24%. S pospešenjem obtoka vagonov in prekoračenjem planiranih količin prevoza, so bili omogočeni našemu gospodarstvu milijonski prihranki.

Analiza doseženih rezultatov v železniškem prometu pa navzlic velikim uspehom razkriva nadaljnje možnosti za še boljše in racionalnejše izkoriščanje voznega parka, zlasti tovornih vagonov, kar se da doseči z večjim razumevanjem gospodarskih pogojev za potrebe planskega prevoza blaga.

Delovni kolektiv tovarne „Tekstilindus“
v Kranju je med prvimi

Delovni kolektiv tovarne »Tekstilindus« v Kranju je v začetku junija sprejel na množičnem sestanku tekmovanje, ki ga je napovedala Predilnica in Ikalnica v Mariboru vsem delovnim kolektivom republiških tekstilnih tovarn v čast V. kongresa KPJ Jugoslavije. S sprejemom tekmovanja je začel delovni kolektiv »Tekstilindus« izboljševati delovni proces, zniževati proizvodne stroške ter na vseh ostalih področjih delati na to, da bo v tem tekmovanju dosegel častno mesto.

V prvem polletju je delovni kolektiv tovarne »Tekstilindus« znatno znižal proizvodne stroške in to za okoli 43% predvidenega letnega plana znižanja proizvodnih stroškov. To so dosegli predvsem s poboljšanjem kvalitete blaga, z dvigom delovne discipline in z racionaliziranjem v barvarni. Prvi tako je dosegel polletni plan proizvodnje za prvo polletje že 15. junija, sedaj pa dnevno prekoračujejo plan proizvodnje za 3 do 4%, kljub zastojem v produkciji, ki nastajajo zaradi bolezenskih izostankov, pa tudi zato, ker mnogo delavci in delavce odhaja na letne plačane dopuste.

Za februarja in marca tega leta je delovni kolektiv tovarne »Tekstilindus« začel ustanavljati prve tekstilne produkcijske brigade, ki so temelj za vse dosedanje in prihodnje uspehe delovnega kolektiva pri izvajanju plana produkcije. V začetku so brigade delale na 2-3 statvenem sistemu dela, dočim so brigade v Ikalnici prešle v maju t. l. na 4 statveni sistem. Razen v Ikalnici je brigadni si-

stem dela v celoti zajel tudi pripravljalnico in spretnost. Brigade v »Tekstilindusu« imajo na 14 dni seštevke, na katerih si izmenjujejo izkušnje v delu, opozarjajo na težave ter jih tudi skupno rešujejo.

Hkrati pa tudi razpravljajo o važnejših političnih dogodkih, posebno v zadnjem času, ko je Kominformbiro tako neutemeljeno obtožil KP Jugoslavije dejani, ki niso bili nikoli storjena. Z delom pri izvajanju plana tovarne in pri izvajanju tekmovalnega programa kolektiv »Tekstilindus« zavrača te obtožbe.

Pri tem so racionalizirali postopek barvanja blaga ter s tem pripomogli k znižanju proizvodnih stroškov, ker se porabi mnogo manj dragocenih barvil, ostalih pripomočkov ter prihrani na delovnem času. Blago barvajo po novem načinu mesto na jrgirih (lign, žirih) na fulardih in to tako, da gre blago mesto skozi deset pasov šest, pri tem pa ostane kvaliteta blaga in barvanje neizpremenjena. V času tekmovanja v čast V. kongresa KPJ Jugoslavije so v tovarni »Tekstilindus« uvedli tudi novi način barvanja preje z žveplenim barvilom, pri katerem odpade prekuhanje preje.

Delovni uspehi kolektiva tovarne »Tekstilindus« v Kranju kažejo, da je v resnici resen kandidat za prehodno zastavico Glavne direkcije tekstilne industrije Ljudske republike Slovenije, ki jo prejme delovni kolektiv, ki vseh izpolnjevanj plana in tudi v vseh drugih pogledih res najboljši.

Obveznosti študentov ljubljanske univerze

Ljudska študentska mladina ljubljanske univerze se je 13. t. m. zbrala na konferenco, na kateri je sprejela naslednje sklepe:

Tehnična fakulteta se zavezuje:

1. v študijske brigade bomo zajeli 600 študentov in s tem omogočili izpolnitev plana;
2. do konca leta bo na naši fakulteti diplomiral 58 kandidatov;
3. vsak dan bo delalo na gradilišču študentskega doma najmanj 70 študentov po 4 ure in skupno bomo dali 5000 delovnih ur;
4. Zvišali bomo število podpisnikov ljudskega posojila na 800;
5. Vpisali bomo na ime Centralnega komiteja KPJ za 25.000 din ljudskega posojila.

Medicinska fakulteta se zavezuje:

1. Zvišala bo število letos diplomiranih zdravnikov na 42;
2. število podpisnikov ljudskega posojila bomo dosegli 600;
3. vpisali bomo 15.000 din ljudskega posojila na ime CK KPJ;
4. organizirali bomo študijske krožke v II. letniku;

5. formirali bomo delovno četo iz praktikantov, ki so v Ljubljani.

Pravna fakulteta se zavezuje:

1. dvignili bomo število podpisnikov ljudskega posojila na 80% vseh rednih slušateljev;
2. na ime CK KPJ bomo vpisali 2 tisoč din ljudskega posojila;
3. dali bomo 2500 ur prostovoljnega dela;
4. do decembra letos bo diplomiralo na fakulteti 30 novih pravnikov.

Filozofska fakulteta se zavezuje:

1. dvignila bo število podpisnikov ljudskega posojila na 200;
2. dali bomo 1000 prostovoljnih delovnih ur;
3. v okviru univerze se bo sobotnega dela udeležilo 100 članov;
4. letos bomo dali 18 novih profesorjev.

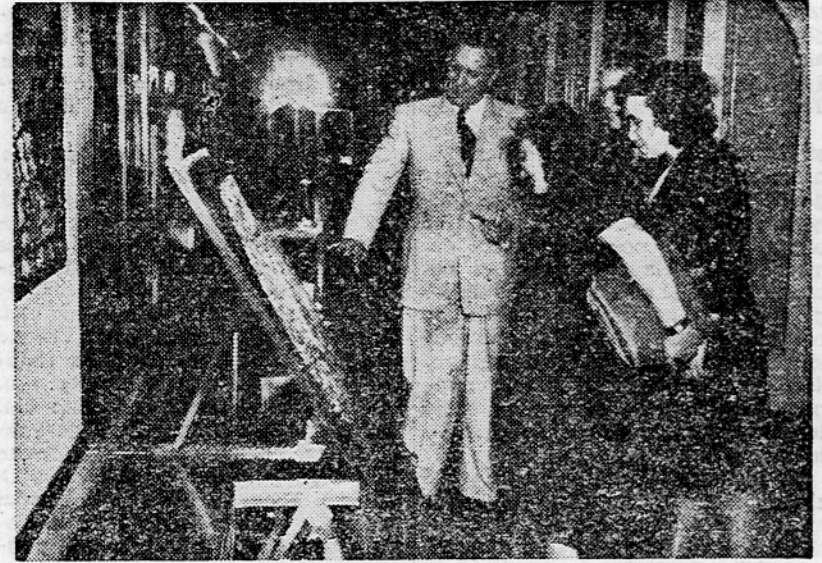
Viša pedagoška šola daje obveznost:

1. da bo število ljudskega posojila zaseglo vse študente;
2. da bodo do jeseni vsi študentje opravili vse izpite;
3. da bodo redni študentje nudili vso pomoč izrednim;
4. v počitnicah bomo preštudirali vzgojno-politični material, kar ga je izdala »Mladinska knjiga«.

Poleg teh pa sprejema univerza še naslednje obveznosti:

1. Ker so se pokazale pomanjklivosti v poznavanju situacije na naši vasi, bomo v okviru študijskih krožkov v času predkongresnega tekmovanja preštudirali »Kmečko vprašanje«.
2. Posvetili bomo vso pažnjo in dali pomoč pri iskanju stanovanj za nove študente, tako da bo vsak študent prišel pod streho. Za sedaj bomo pripravili vse da se bo I. letnik, ki bo v jeseni prišel v univerzo, takoj v začetku zmašel in pričel z intenzivnim študijem.

Pri iskanju koloradskega hrošča označujte hkrati zdrave grme za seme

S sprejema predstavnic AFŽ Makedonije
pri maršalu TituV vsej državi je bilo doslej vpisanega
3.615,664.000 dinarjev posojila

Po nepopolnih podatkih, ki jih je prejela zvezna komisija za vpis ljudskega posojila do 15. julija ob 15. uri, je bilo vsega vpisano 3.615,664.000 dinarjev, to je 103,30% razpisane zneska.

Od 1. do 15. julija je bilo v celoti vpisano:

v LR Srbiji	1.224.540.000 din
v LR Hrvatski	686.597.000 din
v LR Sloveniji	285.105.000 din
v LR Bosni in Hercegovini	403.829.000 din
v LR Makedoniji	186.554.000 din
v LR Crni gori	120.509.000 din
v enotah Jugoslovanske armade	569.728.000 din
državljeni FLRJ v inozemstvu in družbene organiz.	139.402.000 din

Od 1. do 15. julija je bilo v celoti vpisano:

vsote, medtem ko je bilo v Jugoslovanski armadi vpisanega 112,24%.

Vseh vpisnikov ljudskega posojila je danes brez pripadnikov Jugoslovanske armade, brez državljanov v inozemstvu in brez 16 okrajev — 3.175.218.

Vpisovanje ljudskega
posojila v radgorskem
okraju

Dosedanji uspehi vpisovanja ljudskega posojila v radgorskem okraju ni povsem zadovoljiv. Čeprav so aktivisti ter člani krajevnega ljudskega odbora in komisije pravčasno prejeli vsa navodila, se niso pravilno ločili dela. Gotovo je, da niso ljudstvu dovolj jasno predložili, kakšen je pomen posojila za uresničenje naše petletice in kakšne so ugodnosti, ki jih nudi vsakemu vpsniku.

Doslej je radgorski okraj vpisal 2.480.000 din; kmetije so vpisali 922 tisoč 500 din, uslužbenci 758.000 din, delavci 436.500 din, obrtniki 118.000 din, mladina 127.500 din in drugi polki 117.800 din. Izmed vseh krajevnih odborov je doslej največ vpisal krajevni ljudski odbor Gornja Radgona, in sicer 750.750 din. Razmeroma malo je bilo vpisano na področju krajevnega ljudskega odbora Apače, namreč le 130.750 din. Dobro so se izkazali kmetije v Lufvercih, v Meleh in v Srafovcih. Na drugem mestu v okraju je krajevni ljudski odbor Slatina-Radenci, kjer so delovni ljudje vpisali 340.250 din. Malo pa so tu vpisali kmetije, čeprav je precej premožnih.

Od posameznikov sta se najbolj izkazala dva uslužbenca na Stari gori, ki sta sama vpisala 17.000 din, in pa trije upokojenci pri Sv. Juriju, ki so vpisali 12.500 din. Je pa še skoraj polovica krajevnih ljudskih odborov, ki niso doslej poslali nobenega poročila, kar je treba ostro grajati.

Od sindikalnih organizacij sta največ vpisali podružnica okraj. ljudskega odbora 115.500 din in podružnica Slatina-Radenci 271.000 din. Nekatere podružnice se niso dobro izkazale. Temu pa ni kriva nezavednost delavcev in nižjih uslužbencev, marveč tistih, ki bi morali prednjačiti z dobrim zgledom. Tako je n. pr. na državnem posestvu v Radgoni vpisal 72 letni vinčar Franc Strakelj 2000 din, pomočnik direktorja pa samo 1000 din. Na državnem posestvu v Črešnjevcih pa je predsednik sindikalne podružnice tov. Andrej Pučko izjavil, da ne more vpisati več kakor 500 din, ker mora kupiti tri prašičke.

Kolektiv tovarne splošnih
kovinskih konstrukcij v Mari-
boru bo za 100% prekoračil
sprejeto obveznost

Pri vpisovanju ljudskega posojila se je posebno izkazal delovni kolektiv tovarne splošnih metalnih konstrukcij in vijakov v Tezmem pri Mariboru. Sprva se je zavezal, da bo vpisal pol milijona dinarjev, doslej pa je vpisana vsota dosegla že skoraj dvojni znesek, saj je vsota vpisanega posojila dosegla že 971.000 dinarjev. Vpisovanje pa še ni zaključeno. Delovni kolektiv si je postavil nalogo, da do 21. julija odnosno do konca delovanja vpisne komisije doseže znesek 1.000.000 din, tako da bodo za 100% prekoračili sprejeto obveznost. Vse razumevanje so pokazali zlasti nekateri tovariši, ki so vpisali po 10.000, 5000, 3000 din itd. Okrajni sindikalni svet je izrekel delovnemu kolektivu splošne vse priznanje in pohvalo, kot podjetju, ki se je v Mariboru najbolje izkazalo pri vpisovanju ljudskega posojila. Ta uspeh zasluži še tem večje

priznanje, če upoštevamo, da je v podjetju okrog 400 mladincev, ki so vpisali po 500 din ali pa po 250 din (učenci v industrijski šoli).

Kolektiv železniške
kurilnice v Ljubljani
je presegel svojo
obveznost za 40%

Delovni kolektiv železniške kurilnice v Ljubljani se je zavezal, da bo vpisal 500.000 din ljudskega posojila. Že sedaj pa je vsoto prekoračil za 200 tisoč din ali 40%. Ta vsota pa še ni dokončna, ker je služba mnogih članov kolektiva taka, da marsikateri tudi po 14 dni podnevi ni prost. Pričakovati je, da se bo končni znesek še dvignil, ko bodo ugotovili vsi posojilci še preostali uslužbenci. Od posameznikov se je najbolj odrezal strojevodja tov. Egidij Čepeljnik, ki je vpisal 6000 din posojila. Strojvodja tov. Franc Pečar je dal 5000 din, strojevodja tov. Lojze Hajnrihar pa 4000 dinarjev. Vpisovanje posojila je pokazalo veliko zavednost članstva sindikalne podružnice, zato lahko s gotovostjo pričakujemo, da bodo primeri večine članov sedili tudi tisti redki posamezniki, ki doslej posojila še niso vpisali.

Slovenija je doslej vpi-
sala 289 milijonov din

Po popravljenih podatkih republiške komisije za vpis ljudskega posojila je vsota v Sloveniji vpisanega posojila v četrtlet dosegla 281,2 milijona din. Včeraj je bilo v Sloveniji vpisanih še 1,5 milijona din. Vrh tega so zadnje dni tudi množične organizacije v Sloveniji vpisale 6,2 milijona din, tako da je včeraj popoldne skupna vsota vpisanega posojila narasla na 288,926.000 din.

Po končnih podatkih za četrtlet so se doslej pri vpisovanju posojila v razmerju z gospodarsko močjo najbolj izkazali okraji Gorica, Sežana, Tolmin in mesto Ljubljana, ki izkazujejo prekoračenje pričakovane vsote. Tudi okraj Ljilja, Jesenice, Novo mesto, Kočevje, Potočnica in Celje se približujejo zneskom, ki so bili v planu predvideni za te okraje. V razmerju z gospodarsko močjo pa so pri vpisovanju zaostali okraji Ptui, Radgona, Poljčane, Kamnik, Murska Sobota in Krško. V teh okrajih so sicer delavci in nameščenci vpisali znatne zneske, vendar so kmetije pokazali razmeroma malo zanimanja. Kmetije so vpisali razmeroma malo posojila v okrajih Krško, Ptui, Poljčane, Radgona, Murska Sobota, Mozirje in Dravograd. Ker se vpisovanje posojila nadaljuje, imajo kmetije v teh okrajih še možnost izkoristiti ugodno priliko za vpis ljudskega posojila, ki bo služilo dvigu našega gospodarstva in zlasti tudi kmetijskega gospodarstva in nudi vrhu tega velike ugodnosti neposredno vsakemu vpsniku, tako glede obresti kakor tudi glede možnosti dobitkov.

Ne glede na gospodarsko moč posameznih okrajev so doslej največ vpisali naslednji okraji oziroma mesta: Ljubljana-mesto 68,8 milijona din, Maribor-mesto 26,5 milijona din, Jesenice 18,4 milijona din, Kranj 15,2 milijona din, Gorica 12,2 milijona din, Celje-okolica 12,2 milijona din, Trbovlje 9,6 milijona din, Maribor-okolica 9,4 milijona din, Celje-mesto 8,6 milijona din in Ljubljana-okolica 7,9 milijona din.

Splošna stavka v Italiji je popolna

Krvavi spopadi s policijo po mestih

Brzojavka Centralnega komiteja Komunistične partije Jugoslavije
bratski italijanski Partiji — Minister Scelba zagovarja policijo, ki strelja
na demonstrante

Beograd, 16. jul. (Tanjug) Centralni komite Komunistične partije Jugoslavije je poslal Centralnemu komiteju komunistične partije Italije naslednjo brzojavko:

Centralni komitej KP Jugoslavije je z ogorčenjem sprejel vest o zločinu atentatu na generalnega sekretarja komunistične partije Italije in voditelja italijanskih delavcev, tovariša Togliattija. Medtem ko izraža s tem svoj protest in ogorčenje delovnega ljudstva Jugoslavije nad gnusnim zločinom fašističnih razbojnikov, želi Centralni komitej KP tovarišu Togliattiju skorajšnje ozdravljenje. Iz vseh krajev Italije prihajajo vesti o množičnih demonstracijah kot protest proti atentatu na generalnega sekretarja Kompartije Italije Palmira Togliattija. ANSA javlja, da so bile v Neaplju popoldne velike demonstracije delavcev. Policijski napadniki so se na danjevev trg streljali v množico. Dve osebi sta bili ubiti, ena pa ranjena. Demonstrantom je uspelo odbiti napad policije, prodreti v sedež krajevne organizacije nacionalističnega gibanja ter uničiti arhiv in ostalo gradivo fašistične stranke.

V Milanu je bilo na poziv delavske zbornice veliko množično zborovanje. Krščansko-demokratski predstavniki v delavski zbornici se niso hoteli pridružiti pozivu. Demonstranti, ki so bili ogorčeni zaradi izživalnega stališča krščanskih demokratov, so kljub policiji, ki je ščitila izživalce, vdrli v prostore krščanske demokratske stranke in sežgali arhiv. Uničili so tudi prostore krajevne organizacije Saragatovih desnih socialistov.

Pri demonstracijah v Florenci je policija poskušala razbiti delavske sprejede. Proti demonstrantom se je

policija posluževala bomb s solzilnim plinom. V Livornu so demonstranti odbili izživalne napade policije. V spopadu s policijo je bilo ubitih in ranjenih več ljudi.

Krvavi spopadi s policijo so bili tudi v veliki luki Spezia, kjer je policija streljala na demonstrante. Padli sta dve osebi, ranjenih pa je bilo 8 oseb.

V Reggio Emiliji so bile na poziv Združenja italijanskih parizanov velike demonstracije, ki se jih je udeležilo skoraj vse prebivalstvo mesta. Velike demonstracije so bile prirejene tudi v Bologni, Bariju, Tarantu in v drugih mestih.

Agencija France Presse poroča, da je splošna stavka v Italiji popolna. Promet je popolnoma ustavljen, vse tovarne zapre, uradi in ustanove so prenehale z delom. Dames ni izšel noben list razen glasila Generalne konfederacije dela.

Generalni sekretar italijanske konfederacije dela Giuseppe Di Vittorio je danes obiskal predsednika republike Einaudija in vložil oster protest zaradi uradnega sporočila vlade, da je Generalna konfederacija dela s razglasitvijo splošne protestne stavke ogrozila ustavnost države.

Di Vittorio je poudaril, da je ta atentat posledica politike, ki jo zastopa krščanska vlada v državi, ki podpira in vzpodbuja reakcionarne elemente. Na seji parlamenta je notranji minister Scelba priznal, da so demonstracije posledica atentata na Palmira Togliattija in da je celotno prebivalstvo Italije obsodilo ta surovi napad. Odločno pa je Scelba nastopil v obrambo policije in vojske, ki sta v mnogih mestih krvavo zatrla demonstracije. Demonstranti v Genovi,

Neaplju in drugih mestih je skušal prikazati kot napadalec na policijo, policijske agente pa kot ljudi, ki so se samo branili pred napadi »komunistov in oboževalcev parizanov«. Poslanci ljudske fronte so odločno protestirali, ko je Scelba obširno navajal »nedolžne žrvice« vojske, policije in agentov, niti z besedico pa ni omenil mrtvih in ranjenih demonstrantov.

Po zadnjih vesteh se zdravstveno stanje generalnega sekretarja KPI Palmira Togliattija polagoma boljša. V znamenju protesta zaradi atentata na glavnega sekretarja KP Italije Palmira Togliattija je bil danes ustavljen vsem promet iz Trsta v Italijo. Vse tržaške partijske in antifašistične organizacije so poslele generalnemu sekretarju KP Italije Palmiru Togliattiju brzojavke, v katerih izražajo svoje ogorčenje zaradi podlega atentata in želje za skorajšnje okrevanje.

Splošna stavka končana

Rim, 16. julija (Tanjug) Današnja noč ob 2. je sekretariat Generalne konfederacije dela sklenil, da se danes ob 12. konča splošna stavka po vsej Italiji. Konfederacija dela je v zvezi s tem objavila tole obvestilo: Izvršni odbor italijanske Generalne konfederacije dela z zadovoljstvom ugotavlja veličastno in enodušno pristop k splošni stavki po vsej Italiji v znak protesta proti atentatu, ki ga je izvršil podkupljeni zločinec na Palmira Togliattija. Ta atentat je napad reakcionarnih sil na ljudske množice, ki se hrabro borijo za dokončni poraz fašizma, za demokratske svobode in nacionalno neodvisnost. Izvršni odbor proslavlja vse žrtve te borbe, ki so jo povzročile reakcionarne sile s svojim sovraštvom.

Gradnja Prosvetnega doma v Novi vesi pri Velikovu prepovedana

Dunaj, 26. junija (Tanjug). Avstrijska oblastva v Velikovu so na zahtevo fašistične »Zveze domovini vestih« prebivalcev južne Korške prepovedala gradnjo prosvetnega doma v Novi vesi.

Nov bolgarski poslanik v Budimpešti

Budimpešta, 16. jul. (Tanjug) Novi bolgarski poslanik v Budimpešti Ferdinand Kozovski je v navzočnosti zunanega ministra Erika Molnarja predsedniku republike Zoltanu Tildiju izročil svoje poverilnice.

Madžarski protest v Washingtonu

Budimpešta, 15. julija (Tanjug). Madžarska vlada je poslala protestno noto vladi ZDA zaradi klevetniških in neutemeljenih izjav državnega tajnika v ameriškem ministrstvu zunanjih zadev Allena, ki je trdil, da madžarska oblastva preganjajo poslušalce »Glasa Amerike«. Budimpeštanski radio je takoj demantiral te trditve, čeprav se je lahko sleherni dopisnik in diplomat, ki biva v Budimpešti, prepričal v točnost madžarskih demantijev.

Zaplemba premoženja madžarskih izdajalcev

Bukarešta, 16. jul. (Tanjug) »Uradni list« je danes priobčil sklep ministrskega sveta o odvzemu državljanstva in zaplembi vsega premoženja večji skupini bivših ministrov in industrijcev, ki se niso hoteli vrniti v domovino. Med njimi so bili poslanci v Zenevi, Vatikanu, na Portugalskem, v Berlinu, več bivših vseučiliških profesorjev in vrsta drugih osebnosti.

Milijon ljudi je proslavilo v Parizu obletnico padca Bastilje

Pariz, 15. jul. (Tanjug) Včeraj popoldne je bil v Parizu manifestacijski sprevod na čast obletnice padca Bastilje. Sprevod, ki je štel okrog milijon ljudi, je korakal več ur od Trga Bastilje do Trga republike. Spreveda se je udeležilo 30 demokratskih organizacij Pariza in predmestij. V sprevodu so bili tudi člani CK KP Francije, ki so jih množice navdušeno pozdravljale. Manifestanti so nosili večje število narodnih zastav in transparentov; ob viharjem odobravanju množice so neprenehoma odmevali vzkliki »Branili bomo domovino«.

fronto, namesto da se pusti zgrabiti vsaka zase. Anglija je v tako šibkem položaju, da bomo morali podpisati vsako zahtevo, pri kateri bodo Američani vztrajali.

Ameriški vladni krogi so res vztrajali, da hočejo z vsako evropsko državo podpisati posebno pogodbo; vsi naporu zastopnikov evropskih držav, da bi bili brezobzirni pogoji miljeje, so nalezili v Washingtonu na gluh ušesa. Vse sklicevanje na znani Marshallov govor na harvardski univerzi (5. junija 1947.), kjer je ameriški zunanji minister označil svoj »načrt« (o katerem trdi senator Vandenberg, da je »najboljše sredstvo za nalaaganje ameriških kapitalov«), in poudaril, da mora ameriška »pomoč« sloneti na kolektivni vzajemnosti evropskih držav, ni prav nič pomagala. ZDA so storile vse, da onemogočijo skupen nastop 16 držav proti pogojem za sprejemanje »pomoči«. Zahtevale so razgovore iz oči v oči, ker so si hotele s tem »individualizirati« načinom zagotoviti čim večjo pokorščino prisiljen in možnost naložiti jim čim težje pogoje.

Vse Marshallovo besedjenje o potrebi poprejšnjega »soglasja med državami Evrope«, da bi bil »vsak ukrep vlade ZDA izveden v soglas-

Načrti za novo kupčijo v Palestini

Angloameriška politika v Palestini hoče preprečiti izvedbo sklepov Organizacije združenih narodov

Sovjetska zveza zahteva, da se izvedejo sklepi Generalne skupščine Organizacije Združenih narodov

Moskva, 14. jul. (Tass). V uvodniku z naslovom »Načrti za novo kupčijo v Palestini« piše »Novoje Vremja«:

»Če hočemo dati stvarjem prava imena, potem moramo reči, da ima tako britanska kot ameriška politika v Palestini namen, preprečiti izvedbo sklepa OZN. Očitno misli Washington, da nudi oboženi spor v Palestini ugodno priložnost za udruten ameriških postojank v tej deželi, za obracun s tekmujočimi britanskimi petrolejskimi interesi, hkrati pa za dobro kupčijo z Veliko Britanijo. To kupčijo plačuje palestinsko prebivalstvo s krvjo.«

Britanskim in ameriškim politikom, ki nečejo gledati novih neodvisnih držav v Palestini, niti odprave kolonialnega sistema v tej deželi, ne diši hitra izvedba sklepa Generalne skupščine z dne 29. novembra 1947, ki predvideva ustanovitev židovske in arabske države. To pojasnjuje dvoletnost ameriških in britanskih diplomatov; medtem ko pod pritiskom javnega mnenja priznavajo sklepe Generalne skupščine, pa jih več ali manj odkrito poizkušajo torpedirati. Eden izmed teh manevrov je vrsta predlogov Bernadotta, tako imenovanega posredovalca OZN v Palestini. Čeprav sprememba sklepov Generalne skupščine OZN glede palestinskega vprašanja ne spada v njegovo pristojnost, si Bernadotta dovoljuje prezirati te skedne in dela nato, da bi jih preklicali.

Posebno mesto v Bernadottovem načrtu zavzema Transjordanija. Kakšne posebne pravice more imeti Transjordanija na ozemljih, ki so dodeljena arabski in židovski državi v Palestini? Pojasnilo je treba iskati v dejstvu, da je Transjordanija britanski satelet in da vzdržuje Britanija tam

armado, ki jo vodijo častniki britanske narodnosti, katere plačuje britanski finančni minister. Transjordanija je središče britanskih načrtov za izgradnjo tako imenovane »Velike Sirije«, ki bi zajela številne druge arabske države. Bernadottov predlog je povezan s temi načrti. Bernadottova taktika odkriva najnovije spletke ZDA in Britanije v palestinskem vprašanju. Nesprejemljivi predlogi za ureditev odnosov med židi in Arabci ne samo da ne morejo ustvariti videnja miru v Palestini, ampak tudi ogrožajo mir po vsem Srednjem vzhodu. Spor se je zaostril v interesu onih, ki hočejo preprečiti izvedbo sklepa OZN o ustanovitvi dveh držav v Palestini.

Podpirajoč idejo premirja, je sov-

jetska delegacija izjavila, da se ne more strinjati z Bernadottovimi pogoji, ker zavirajo ustanovitev židovske in arabske države v Palestini. Spletke v palestinskem vprašanju in poizkusi, vplivati na kupčije tekmujočih imperialističnih sil v Palestini na račun življenjskih interesov njene prebivalstva, razkrinkujejo diplomatsko igrro ZDA in Velike Britanije v OZN. Avtoriteta mednarodne varnostne organizacije je stavljen na kocko. Jasnno je, da demokratska javnost ne more sprejeti takega stanja stvari. Sklepi Generalne skupščine OZN se morajo izvesti. Tu ne gre samo za avtoriteto OZN, temveč prav tako za ohranitev miru na Srednjem vzhodu in za ohranitev mednarodne varnosti.

Razpravljanje v Varnostnem svetu

New York, 15. julija (Tass). Na seji Varnostnega sveta dne 13. julija so ZDA predložile resolucijo, ki vsebuje predloge grofa Bernadotta, naj bi Varnostni svet izdal ukaz za prenehanje vojnih operacij v Palestini z grožnjo sankcij. Ameriška resolucija vsebuje tudi zahtevo po demilitarizaciji Jeruzalema.

Predstavnik države Izrael Eban je zahteval, naj Varnostni svet izjavi, da so arabske države z obnovitvijo vojnih operacij izvršile napadalno dejanje. Država Izrael je sklenila braniti svojo suverenost in je prisljena za vrniti predlog grofa Bernadotta. Nadzorstvo v zvezi z vseljevanjem v Palestino, ki bi ga izvajal gospodarsko-socialni svet OZN, je dvojna kršitev Ustanovne listine OZN, ker pomeni vmešavanje v notranje zadeve suverene države in bi dala gospodarsko-

socialnemu svetu pooblastila, ki jih Ustanovna listina ne vsebuje. Eban je tudi ostro protestiral proti Bernadottovemu predlogu, da bi se Jeruzalem priključil arabski državi. Na koncu je izjavil, da je sodelovanje z arabskimi državami mogoče samo na podlagi medsebojnega spoštovanja suverenosti.

Predstavnik Sirije El-Huri je nastopil proti ameriški resoluciji in je ponovil zahtevo arabskih držav, da naj OZN zahteva mnenje mednarodnega sodišča glede pravnega statusa Palestine.

Predstavnik Britanije Cagadan je v načelu odobril resolucijo ZDA, vendar je izjavil, da bo Britanija predložila nekaj dodatnih predlogov kot n. pr., da bi izraz »začasna vlada države Izrael« zamenjali z drugim izrazom.

Amerika snuje protisovjetski blok

Teheran, 14. jul. (Tass). Hijamet Iran vnovič komentira odhod ameriškega veleposlanika v Iranu Williama v Turčijo in piše, da je sedaj, za spojitve členov protisovjetske verige na Srednjem vzhodu nujno, da se države, ki so podpisale hadjerabad-ski pogodbo, vključijo v zvezo arabskih držav. Američani so mnenja, da bi bila Turčija najbolj primerna država za vodstvo te zveze. Če pa upoštevamo vodilno vlogo Velike Britanije v sedanjih zvezi arabskih držav, napenja Američani vse sile,

da bi s svojim vmešavanjem odpravili nesoglasja med Turčijo in južnimi arabskimi državami ter diskreditirali britansko diplomacijo.

Kot primer te ameriške težnje navaja list sestavo Hadzirovo vlade v Iranu navzlic nasprotovanju Angležev ter stalne razgovore o spremembi koncesij za nafto v južnem Iranu. List poudarja, da ameriški imperialisti pošiljajo Turčiji denar in orožje ter ji obljubljajo, da jo bodo podpirali pri njenih starih ekspanzionističnih stremeljih.

Obravnava proti 17 članom tovarniških odborov v Trstu

Trst, 15. jul. (Tanjug). V torek se je pred vojaškim sodiščem začela obravnava proti 17 članom tovarniških odborov tovarne strojev. Sv. Andreja, ladjedelnic Sv. Marka in Sv. Roka. Obravnava je v svojem bistvu naprjena proti vsemu tržaškemu delavskemu razredu. Obtoženci so zaradi tega na zatožni klopi, ker so branili narodnostne pravice tržaških Slovencev.

Po predčitjanju obtožnice je branilec odvetnik Braun oporekal pristojnost angloameriškega vojaškega sodišča. Poudaril je, da bi morala biti obravnava v smislu mirovne pogodbe pred civilnim sodiščem. Delje, da bi se proces sploh ne smel vršiti, ker sta bila čl. 505 in 511 italijanskega kazenskega zakonika odpravljena. Odvetnik Braun je predložil predsedniku so-

dišča, da je tudi angloameriška vojaška uprava dne 6. julija 1945 izdala odlok, s katerim so bili odpravljene vsi fašistični zakoni in odredbe.

Pristaniški delavci so se zavezali, da bodo v prihodnjih štirih tednih dali vsak teden vsak po 50 lir v korist aretiranih sindikalnih voditeljev. Dosele je odbor za solidarnost z aretiranimi člani sindikata zbral že okrog 300.000 lir.

Marshallova »pomoč« Trstu

London, 16. jul. (Tanjug). Reuter poroča, da je predstavnik britanskega zunanjega ministrstva sporočil, da je glavni poveljnik angloameriških okupacijskih sil v Trstu pooblaščen razdeljevati »Marshallovo pomoč« v angloameriški coni Svobodnega tržaškega ozemlja.

oporišča Tajuan. Tako imajo sedaj v rokah Kuomintangove čete samo še nekaj oporišč, med njimi Tajuan.

V bojih na vzhodni honanski fronti so sila narodnosvobodilne vojske onesposobile v zadnjih devetih dneh več kot 50.000 Kuomintangovih vojakov. Med ujetimi je 5 generalov in več polkovnikov Kuomintangove vojske. V bojih za Kajfeng so bili ujeti 3 Kuomintangovi generalni majorji in 8 polkovnikov.

Kompartija v Čilu

postavljena izven zakona
Santiago, 16. jul. (Tanjug) Čilski parlament je sprejel zakonski načrt, s katerim se Komunistična partija Čileja postavlja izven zakona.

Jugoslavija v izvršilnem svetu Svetovne zdravstvene organizacije

Bern, 15. (Tanjug). Komisija za mednarodne odnose svetovne zdravstvene organizacije, ki zaseda v Zenevi, je sprejela predlog sovjetske delegacije, da bo Svetovna zdravstvena organizacija prevzela skrb za koordinacijo mednarodnih kongresov zdravnikov. Na plenarni seji so sprejeli predlog predsednika jugoslovanske delegacije dr. Stamparja za volitev članov v izvršilni svet Svetovne zdravstvene organizacije. Izvoljene so bile Jugoslavija, Bela Rusija, Poljska, Nizozemska, Indija in Južna Afrika. Njihov mandat bo trajal 5 let. ZDA, Ceylon, Iran, Norveška in Velika Britanija so izvoljene za dve leti, Brazilija, Kitajska, Egipt, Francija, Mehika in Sovjetska zveza pa za eno leto.

Madžarska bo sklenila zavezniško pogodbo z Bolgarijo

Budimpešta, 14. jul. (Tanjug) Madžarska vladna delegacija s predsednikom vlade Lajošem Dinnyesom na čelu je odpotovala danes v Sofijo, kjer bo sklenila pogodbo o prijateljstvu, sodelovanju in medsebojni pomoči z ljudsko republiko Bolgarijo. V delegaciji so podpredsednika vlade Matias Rakosi in Arpad Szakasias, zunanji minister Eri Molnar in več strokovnjakov.

Danes je prispela v Sofijo madžarska trgovinska delegacija, ki jo vodi minister za trgovino Sandor Ronay. Delegacija se bo pogajala z bolgarskim trgovinskim ministrstvom o trgovinskih izmenjavah med Madžarsko in Bolgarijo.

KRATKE VESTI

Po poročilih časopisa »Magyar Szó« se nadaljuje preiskava proti skupini katoliških duhovnikov in menihov, ki so skrivali orožje in se bavili z tihotapjenjem valut. Grško-kotoliški škof Aleksa Rušu je priznal v preiskavi, da je iz rezidence papeškega nuncija v Bukaresti dobival velike vsote v tuji valuti in tajne zapiske.

Na Madžarskem je bil aretiran in izročen poljskim oblastem prosluli vojni zločinec Vano Mihaly, bivši lastnik velike tovarne za pohištvo, ki je izročil hitlerjevemu mnogo poljskih patriotov.

Vrhovno ljudsko sodišče v Krakovu je izreкло smrtno obsodbo nad hitlerjevskim vojnim zločincem Jozefom Bielejem.

Na zborovanju mladinskih poverjenikov avstrijskih sindikatov so soglasno sprejeli resolucijo, s katero zahteva mladina 40-urni tedenski delovnik in da morajo podjetja uradno priznati mladinske poverjenike.

Dohodki mednarodne družbe Sueskega prekopa so dosegli v letošnjem juliju 1.603.300.000 funtov šterlingov. V prvem letošnjem tromesečju so dohodki družbe narasli na 8 milijonov 396.000 funtov šterlingov, kar je za 2.600.000 funtov šterlingov več kot v istem razdobju lani.

VREMENSKO POROČILO

Stanje 16. julija: Slovenija je pod neposrednim vplivom nizkega zračnega tlaka s središčem nad severnim Jadranom, ki je sprožil vpad hladnejšega zraka iz srednje Evrope. Pritisk nad zapadno Evropo pa narašča.

VREMENSKA NAPOVED

za soboto 17. julija

Izboljšanje brez bisvenih padavin, pozneje deloma sončno vreme, topleje.

DOLGOROČNA VREMENSKA NAPOVED

za teden od 18. do 25. julija

V splošnem bo prevladovalo sončno in toplo vreme. Večje padavine je pričakovati 21. ali 23. julija, manjše pa 25. ali 26. julija. V nedeljo 18. julija v splošnem ugodno vreme, vendar so možne manjše padavine.

Napadalna delavnost Markosovih čet postaja vedno večja

Atene, 15. jul. (Tanjug) Radljska postaja Svobodne Grčije poroča o operacijah demokratske armade.

Dne 13. julija je 37. monarhofašistična brigada napadla na odseku Zuzuli in hotela zavzeti višine Rahi in Lidca. S pomočjo topništva in letalstva se je sovražnik posrežilo nekoliko napredovati, vendar pa je to plačal z velikimi izgubami. Računa se, da znašajo izgube sovražnika na tem področju 165 mrtvih in 350 ranjenih.

Na odseku Konice je 9. monarhofašistična brigada prenehala z napadi na položaj Poljane. Po izpovedbah vojnih beguncev 43. brigade je 528. monarhofašistični bataljon z majorjem Spuitopolosom na čelu odklonil napad na enote demokratske armade. Zaradi tega je bila vsa 43. brigada umaknjena v drugo linijo in jo bodo preformirali.

Dne 14. julija so se monarhofašistične sile omejele na krajevne napade na položaje Kamenik, Purnja in Pogonikos. Napadi so bili odbiti, sovražnik pa je imel 35 mrtvih in 70 ranjenih.

Na odseku Nestorivoriac-Alevica je bilo obojestransko topniško obstreljevanje. V vseh drugih pokrajnah države postaja napadalna delavnost demokratske armade vedno večja.

Po nepopolnih podatkih je sovražnik od 10. do 14. julija izgubil na področjih izven severnega Pinda 188 mrtvih in 350 ranjenih. Posebno živahna je aktivnost demokratske armade v zahodni Makedoniji, Epiru, zahodni in srednji Grčiji, Rumeliji, Tesaliji in na Peloponezu.

Agencija France Presse poroča, da je vojaško sodišče v Larissi obsodilo

Harry Truman kandidat demokratov za predsednika ZDA

New York, 15. jul. (Tass). Pokrajinski kongres demokratske stranke ZDA je pri prvem glasovanju izbral dosedanjega predsednika ZDA Harry Trumana za kandidata na položaj predsednika.

Posebni odbor kongresa demokratske stranke je potrdil danes volilni program stranke, ki podpira politiko intervencionalizma v inozemstvu. Marshallov načrt in ustanovitev protisovjetskega zahodnega bloka. Program izraža težnje ameriških monopolov in se začne z izjavo o prepričanju demo-

kratske stranke, da so »ZDA poklicane zagotoviti vodstvo na svetu«. Na področju notranje politike določa program izvedbo vrste reform, med njimi tudi odpravo Taft-Hartleyevega protidelavskega zakona, ki je bil, kakor je znano, sprejet ob aktivni pomoči demokratov. Odbor je glede vprašanja državljanstvih pravic zavzel dvojno stališče ter je poskušal z megleinimi frazami aplirati na črnce in hkrati pomiriti južne rasiste in reakcionarje s tem, da se je izogibal kakršnih koli obveznosti.

D. Savnik:

Ameriška »pomoč« na Srednjem vzhodu v luči dvostranskih pogodb

Razgovori, ki so bili pretekli mesec med državnim uradom Združenih držav Amerike in vladami 16 držav, katere sprejemajo ameriško »pomoč«, so se končali s podpisom dvostranskih pogodb. Te pogodbe so dokončno razgalile nakane ameriškega velekapitala, obenem pa je odmev nanje pokazal v svetovnem tisku zaprežanje Marshallovih držav, ki so — hočeš nočeš — morale podpisati nesprejemljive pogoje.

V začetku junija 1948. je mogočni administrator Marshallovega načrta Hoffman izročil vsaki izmed 16 evropskih držav načrt dvostranske pogodbe. Na tiskovni konferenci, ki je bila takoj po tem dogodku, je Hoffman priznal, da hočejo ZDA z dvostranskimi pogodbami »doseči kolikor največ mogoče za svoje dolarje«. Že samo ta odkrita izjava opredeljuje smoter teh »pogodb«. Pogodbe je bilo treba podpisati do vključno 3. julija, kajti ZDA so zagrožile, da državo, ki ne bi hotela podpisati ameriških pogojev, ne čeka ničesar drugega kot

izključitev iz »programa evropske obnove«. Nekatere vlade zaradi borbe svojimi parlamenti niso utegnile podpisati pogodb do določenega roka, zato pa so jim ZDA še isti dan ustavile vse dobave. Tako se je zgodilo s Francijo, Veliko Britanijo, Švedsko in Belgijo. To je bila očitna in dosledna grožnja ZDA. Sele naknadni podpis je omehtal Ameriko, da je nadaljevala z dobavami blaga tudi tem »neposlušnim otrokom«.

Pogoji, ki jih je postavil administrator Hoffman 16 državam iz »programa evropske obnove«, so bili takšne vrste, da je celo agencija Reuter z 9. junija objavila vest, da »so načrti v sedanjih obliki za vsako izmed 16 držav — nesprejemljivi. Med 16 »sirotami« se je začel preplah. Pred iztekom roka za podpis in ratifikacijo pogodb, je angleški tednik »New Statesman and Nation« napisal: »V tednu, ki nam preostaja pred podpisom pogodb o evropskem obnovenem načrtu, je še vedno čas, da se evropske države združijo v skupno

juč, se je izkazalo kot puhla vaba. Že takoj po objavi Marshallovega načrta je Sovjetska zveza zavzela svoje stališče, ki je opredeljeno v načelu, da gospodarska pomoč ZDA lahko koristi evropskim državam pri izvajanju obnove samo s pogojem, da pomoč ne bo posegala v narodno suverenost in gospodarsko neodvisnost. V prvi vrsti je treba upoštevati lastne sile vsake dežele, ameriška podpora pa mora imeti nujno podrejen položaj. In res je razvoj prvega leta pokazal, da se za ameriško »podporo« skriva vse kaj drugega kot dobronamerno čustvo človekoljubja.

Na pot marshallizacije je stopilo 16 evropskih držav. Med njimi sta Islandija in Luksemburška kneževina, državi, ki imata manj prebivalstva kot povprečno okoližje katere koli evropske države. Ni pa med njimi držav, ki so se borile proti fašizmu in ki so utrpel med vojno ogromna opustošenja — Jugoslavije, Poljske in CSR. Pač pa sodeluje fašistična Portugalska in skrajno reakcionarna Turčija — obe se pred kratkim odkriti podpornici Hitlerjevega režima. Pod imenom Grčije je v Marshallovem načrtu zabeležena monarhofašistična kliša Tsaidarisja in Sofulisa, častno mesto pa so prihranili generalu

Francu, žigar vstop med Marshallove države je bil vprašanje trenutne politične taktike, ne pa moralnega načela.

Že od vsega začetka štejejo za sedemnajstežga člana te družbe reakcionarno-militaristično lukovno vlado Zahodne Nemčije, ki jo postavljajo na noge ameriške, angleške in francoske okupacijske oblasti, pri čemer se tej »državi« v Marshallovem načrtu daje važno, če že ne najvažnejše mesto.

Med letom se je jasno pokazalo, da skandinavske države (Norveška, Švedska in Danska) kakor tudi Švica sodelujejo v Marshallovem načrtu brez posebnega navdušenja, medtem ko je v dveh velikih državah — v Franciji in Italiji — politika amerikanizacije naletela na odločen odpor ljudskih množic.

Se zdaleč se Marshallov načrt ni pokazal kot program gospodarske pomoči, ki bi jo nudile ZDA v vojni opustošenim evropskim državam, kajti to ni smisel tega načrta. Njegova vsebina je v gospodarskem in političnem podjarmljenju zahodnoevropskih držav po ameriških monopolih in v orekanju njihove suverenosti in neodvisnosti.

Prvi obračun našega kmetijskega združništva Slovenija ima 1,389.084 prebivalcev

Iz naših krajev

V začetku junija je bila v Ljubljani velika združniška konferenca, ki pomeni v zgodovini razvoja našega kmetijskega združništva važen preokret. Konferenca je predvsem sklenila, da se uveljavi v združništvu nov ljudski način dela, in sicer tako, da vse okrajne zveze kmetijskih združenj takoj prenesejo vse pospeševalne, komercialne in finančne posle na same kmetijske zadruge, da te zveze predvsem skrbijo za operativno vodstvo teh združenj in instruiranje, da jim pomagajo v samostojnem poslovanju, da se vse zadruge začno zanimati za svoje produkcijske dolžnosti in v ta namen ustanove razne odseke, ki ustrezajo gospodarstvu njihovega področja, da se reši vprašanje kadrov itd. Po preteku dobrih 5 tednov je bila v četrtletju proštorih republike poslovne zveze kmetijskih združenj v Ljubljani celodnevna konferenca, katere namen je bil, pregledati in ugotoviti, koliko so se omenjeni sklepi po okrajih in krajih že izvedli, kakšni so doseženi uspehi novega dela, kakšne težave in tudi pomanjkljivosti. Konferenca so se udeležili zastopniki vseh okrajnih zvez kmetijskih združenj, kakor tudi sekretarji okrajnih OF odborov. Konferenco je vodil tajnik republiške zveze tov. Sterle, navzoča pa sta bila tudi ministri Hribar in Repič.

Poročila zastopnikov posameznih zvez so splošno pokazala, da so tako kmetje kakor naši mladi združniški kadri pravilno razumeli novo pobudo in se tudi takoj oklenili dela. Po vsej Sloveniji so bile organizirane področne konference, na katerih so združnikom razložili novo pot in ukrepe, ki so v ta namen potrebni. Okrajne zveze so v sodelovanju s kmetijskimi združenji začele reorganizirati svoje delovanje in ga spravljati v sklad z daniimi navodili.

Osamosvojitve kmetijskih združenj glede trgovskega in finančnega poslovanja napreduje in imamo danes že po vseh okrajih precej združenj, ki samostojno delujejo. Ovir pa so samostojno delo združenj stališče nekaterih skladišč naših proizvodnih direktorij, ki so zaradi tehničnih težav odklonila izpolnjevanje naročil posameznih združenj. To vprašanje se sedaj preučuje in bo v kratkem rešeno. Verjetno bodo proizvodne direktorije ustanovile v Sloveniji več manjših skladišč, katerih vsako bo dobavljalo blago določenemu številu združenj. Osamosvojitve združenj pa je treba vztrajno nadaljevati in zlasti v ta namen usposabljanje njihov kader.

Razveseljivo je pri združenih napredovalo vprašanje knjigovodstva, ki je za samostojno in dobro delo temeljne važnosti. Danes je že blizu 70% kmetijskih združenj uvedlo redno knjigovodstvo in mnoge med njimi so v vodstvu knjig že na tekočem. V številnih združenjih so bili tudi že imenjeni upravni odbori in vanje pripravljeni ljudje, ki jamčijo, da bodo zadruge delale v smislu novih smernic. To čiščenje odborov se še nadaljuje. Treba pa ga je na vsak način povsod pospešiti, ker je od dobrega odhoda odvisno tudi dobro delo vse zadruge.

Ni pa dovolj samo čiščenje odborov. Novi odbori morajo tudi dejansko zaživeti in delati, tako da bodo združniški začetili, da je za združenje dejansko njihova. Novim odborom je treba posvetiti več pozornosti in jim pomagati, da bodo res vodili delo, da bodo ustanovljeni odseki res začeli pospeševati gospodarstvo svojega kraja. Doslej so se največ življenja pokazali živinorejski odseki, ki so ponekod prav lepo zagrabili za delo. Močno pa se šepajo odseki za poljedelstvo. Pobudo za zvišanje hektarskih donosov je doslej dala samo ljubljanska okrajna zveza, vse druga pa je na vsak način še niso začele. Veliko zanimanja so kmetijske zadruge pokazale za kmetijske stroje, za njihov popis in za nabavo novih. Ker prvi stroji že prihajajo, bodo lahko strojni odseki tudi praktično uveljavljali svoje delovne naloge.

Planiranje odkupov, kreditov, finančnega poslovanja, investicij dela združenj se teže. Vendar so doseženi uspehi že kar zadovoljivi in kažejo, da bo kmalu tudi ta naloga povsod dobro izpeljana. Treba je v tem pogledu nuditi kadrom po združenjih čim več pomoči. V izvajanju planov so zadruge pokazale doslej največ uspeha v izpolnjevanju odkupnih planov. Odkup živine, mleka, lesa, žit, zelenjave in drugih kmetijskih pridelkov je dosegel že prav lepe rezultate, čeprav tu in tam še šepa in ga bo treba izpopolniti. Prav v odkupu so zadruge pokazale, da so začetki njihove samostojnosti zdravi.

Osnovno vprašanje je pri tem vprašanje kadrov. Sedaj so iz združenj mreže večinoma že izločeni vsi spekulantski elementi in ljudje, ki bi radi delali po starem. Mladi kader, težavnik, so se povsod zelo dobro obnesli in je le potrebno, da se z njimi neprestano dela, da se s tečaj, konferencami in drugimi vzgojnimi političnimi ter strokovnimi ukrepi dvigajo njihove sposobnosti.

Okrajne zveze kmetijskih združenj, ki imajo v vsej tej preusmeritvi osnovno iniciativo, so pokazale doslej različne uspehe. Nekatere so dosegle boljše uspehe v notranji organizaciji, druge zopet v trgovskem poslovanju ali v pospeševanju kmetijske proizvodnje. Splošno velja, da so zveze še premalo prečistile in znižale število svojega uslužbenstva, da jim pa na drugi strani primanjkuje kadrov za določene posle. Pri tem kažejo zveze premalo iniciative in lastne iznajdljivosti. Prihajanje, da bodo kadri prišli v Ljubljano ali odkod drugod, je nepravilno. Treba je kadre najti na lastnem področju, jih za posamezne naloge vzgajati. Važno je le,

da so ti kadri politično pravilno usmerjeni.

Pri mnogih zvezah so šibiki organizacijsko-instruktorski odseki. Tako pomanjkljivost je treba nujno odpraviti, ker je ta odsek dejansko danes najvažnejši in je od njegovega pravilnega in nenehnega dela največ odvisno, da bodo kmetijske zadruge čim prej začele delati po novem in samostojno. Tudi živinorejski, poljedelski, gozdarski in vodstveni odseki — kljub doseženim uspehom — danes s svojim delom še ne zadovoljujejo. Še vedno se dogaja na primer, da lesa ne odkupujejo posamezne zadruge, temveč razni nakupovalci itd.

Osnovne važnosti pa je sedaj, da vsaka okrajna zveza takoj ustanovi svoje odpremo podjetje. Tako se bodo vsi odseki rešili trgovskih poslov in se bodo lahko popolnoma posvetili operativnemu vodstvu. Doseženi način je zaviral iniciativo okrajnih zvez kmetijskih združenj in njihovih odbojev, ki so se pretežno navili s praktičnimi trgovskimi posli, skoraj nič pa s splošnimi vodstvenimi dolžnostmi in z instruiranjem združenj. Odpremo podjetje bo velike koristi tudi za zadruge same, ker jih bo rešilo skrbi za odposiljanje blaga. Sedaj bodo vedele, kam morajo odkupljeno blago usmeriti.

Minister Hribar, ki je v kratkem govoril povzel najvažnejše ugotovitve razprave, je poudaril, da so bili kljub slabemu prenašanju sklepov junjske konference na združniške doseženi doslej že vidni uspehi. Praktično so bili doseženi večji uspehi v odkupu kakor v proizvodnji, kar bo treba v bodoče popraviti. Odpravljene bodo vse ovire, ki danes še preprečujejo popolnoma samostojno delovanje združenj. Zadruge in zveze naj sedaj še stopnjujejo odkup pridelkov, zlasti mleka in lesa. Odkup kmetijskih pridelkov je treba izvesti z največjo odločnostjo in v nemu, da bomo naša mesta in potrošna središča čim bolj založili s potrebno hrano. Reorganizacija, kakor smo jo začeli, je treba nadaljevati in pri tem stalno preučevati, zakaj v tem ali drugem pogledu še nismo dosegli večjih uspehov. Zavedati se moramo, da zahteva tudi ta reorganizacija borbo in da bomo odpor spekulacij zlomili le, če bomo zlomili njihov vpliv.

Tudi minister Repič je podčrtal našo borbo za izboljšanje preskrbe v večjih mestih in industrijskih središčih in naloge, ki pri tem odpadajo na kmetijske zadruge. Da bo ta preskrba boljša, je predvsem potrebno odpraviti slabosti v organizaciji odkupa, ki ga je treba razširiti tudi na tista oddaljena področja, ki jih doslej še nismo zajeli. Izdelati si moramo tudi plane, ki nam bodo nudili pregled nad vsjo potrošnjo in proizvodnjo po posameznih mestih in krajih. Zaradi pravilnega dela je potrebno, da se načelo racionizacije dosledno izvaja in da imajo okrajne

zveze kmetijskih združenj vedno pregled, koliko in kje odkupujejo podjetja, ki imajo na njihovem področju svoj rajon.

Da bomo zadostili potrebam po masloboh, je treba odkup mleka še dvigniti. Zagotoviti je treba večjo proizvodnjo masla na račun proizvodnje polnomastnega sira, da tako zagotovimo delovnemu ljudstvu čim več masloboh. Plani za odkup mleka so realni, vendar jih danes ne dosegamo, ker je organizacija odkupa ponekod še slaba. Z izboljšanjem odkupne organizacije lahko znatno dvignemo zbrane količine mleka.

Največjo pozornost pa naj zadruge posvečajo odkupu žita in krompirja. Odkup žita bo v posameznih okrajih izveden v prav krajnjem roku, ker to po lanskim izkušnjah zagotavlja večji uspeh. Kontrahiranje naj se sedaj še pospeši. Kontrahiranje se nadaljuje do konca odkupa, ne morejo pa več kontrahirati tisti, ki so po dnevu, ki je določen za začetek odkupa, že dobili pisemno obvezo oddaje. V najkrajšem času bo izdana uredba o odkupu krompirja. Krompir se bo odkupoval skoraj po istih načelih kakor žito. Zavedati se moramo, da je odkup krompirja za našo republiko še važnejši kakor odkup žita, ker so odkupljene količine večje in ker moramo s krompirjem založiti tudi druge republike, ki nam dobavljajo žito in druge pridelke.

Konferenca, o kateri ugotovitev bomo še poročali, je jasno pokazala, da so naše okrajne zveze kmetijskih združenj in kmetijske zadruge napravile že velik korak na novi poti. Ob zaključku je tajnik republiške zveze tov. Sterle poudaril, da se je iz vseh poročil jasno pokazalo, da so uspehi najboljši tam, kjer se je preusmeritev izvajal v najtesnejši povezavi s krajevnimi in okrajnimi ljudskimi odbori in OF odbori. To sodelovanje in pravilno medsebojno razumevanje je tudi v bodoče nujno, ker le na njem bomo lahko dosegali vedno večje uspehe. Važno je tudi, da združna vodstva danih navodil ne jemljejo šablonsko in shematično, temveč da svoje razmere dobro preučijo in nato novo organizacijo in delo prilagodijo, kakor jim najbolj kaže, ne da bi pri tem seveda odstopila od osnovnih načel.

Ob zaključku so zborovalci z navdušenjem sprejeli resolucijo, naslovljeno na CK KPJ, v kateri pozdravljajo njegovo delo in mu izražajo popolno zaupanje. Predstavniki okrajnih zvez kmetijskih združenj, ki so najtesneje povezani z vso borbo za rekonstrukcijo našega kmetijstva, najbolj živo občutijo, kako neresnično so trditve, da se pri nas ne borimo za zmago socializma na vasi in da se ne borimo proti spekulantskim, kulaskim elementom. Dosledno in enotno kakor doslej bodo tudi v bodoče nadaljevali borbo, da bo na naši vasi zmagal socializem.

Statistični urad Slovenije objavlja predhodne podatke popisa prebivalstva FLRJ, ki je bil 15. marca 1948.

Ljudska republika Slovenija je imela na ta dan 1,389.084 stalnih prebivalcev, od tega 652.622 moških in 736.462 ženskih oseb. Stalno prebivalstvo po okrajih je naslednje:

Mesto - okraj	moški	ženske	skup.
Glavno mesto			
Ljubljana	52.381	62.703	115.534
1. Celje	10.090	11.527	21.617
2. Celje okol.	40.766	46.618	87.384
3. Črnomelj	10.831	13.027	23.858
4. Dravograd	22.116	23.280	45.396
5. Gorica	31.341	32.944	64.285
6. Grosuplje	12.263	15.589	27.852
7. Idrija	8.758	10.363	19.121
8. Ilirska Bistrica	10.216	10.311	20.527
9. Jesenice	21.350	22.025	43.375
10. Kamnik	19.184	22.319	41.503
11. Kočevje	10.138	11.581	21.996
12. Kranj	34.460	40.718	75.178
13. Krško	31.734	34.332	66.066
14. Lendava	15.809	16.908	32.717
15. Ljubljana ok.	28.258	33.369	61.627
16. Ljutomer	13.129	15.220	28.349
17. Maribor m.	30.218	34.601	64.819
18. Maribor ok.	35.332	38.437	73.769
19. Moztirje	14.328	16.103	30.431
20. Mur. Sobota	30.402	31.855	62.257
21. Novo mesto	19.816	24.115	43.931
22. Poljčane	27.447	31.062	58.509
23. Postojna	15.648	17.227	32.875
24. Ptui	34.119	39.493	73.612
25. Radgona	12.405	15.835	28.240
26. Sežana	13.507	13.257	26.764
27. Tolmin	11.089	12.586	23.675
28. Trbovlje	21.945	23.261	45.206
29. Trebnje	12.483	15.568	28.052

Naslednji kraji in mesta so imeli na dan 15. marca 1948 tole število prisotnega prebivalstva:

Ljubljani	30.8
Mariboru	30.3
Celju	23.6
Kranju	112.0
Jesenicah	36.9
Trbovljah	12.5

S tem dopolnjujemo poročilo zveznega statističnega urada glede porasta prebivalstva.

1. Celje	22.048
2. Črnomelj	1.736
3. Dravograd	2.508
4. Gornja Radgona	1.850
5. Grosuplje	1.924
6. Idrija	5.148
7. Ilirska Bistrica	3.470
8. Jesenice	13.458
9. Kamnik	4.950
10. Kočevje	3.425
11. Kranj	15.640
12. Krško	1.961
13. Lendava	3.868
14. Ljubljana	120.944
15. Ljutomer	1.638
16. Maribor	66.498
17. Moztirje	1.544
18. Murska Sobota	4.902
19. Novo mesto	6.017
20. Poljčane	2.350
21. Postojna mesto	3.651
22. Ptui	7.996
23. Sežana	2.001
24. Solkan	4.390
25. Tolmin	1.695
26. Trbovlje	13.743
27. Trebnje	1.835

Od zadnjega popisa prebivalstva l. 1931, ko je prebivalstvo na ozemlju sedanje LR Slovenije štele skupno 1,318.320 prebivalcev, je prebivalstvo naraslo za 5,37 odstotka.

Glede na novo upravno razdelitev in sedanje mestno področje je bil odstotek porasta prebivalstva od popisa 31. marca 1931 do 15. marca 1948 v

Ljubljani	30.8
Mariboru	30.3
Celju	23.6
Kranju	112.0
Jesenicah	36.9
Trbovljah	12.5

S tem dopolnjujemo poročilo zveznega statističnega urada glede porasta prebivalstva.

Gozdarski praznik v Kočevju

»Se vreme nam pomaga«, so se zadovoljni v nedeljo zarana kočevski gozdni delavci pripravljali na svoj »gozdarski praznik«.

Ze so prihajali na zbirališče prvi kamioni, visoko naloženi s hlodovino, iz Roga, Mozila, Kočevske Reke in drugod. Kmalu so se pokazale kolone prostovoljnih kmetijskih volnikov, ki so že zgodaj jutraj odšli s konji in volji po les v prostrane kočevske gozdove.

Zadnje megle so se dvignile za Kočevskim hribom, ko se je začela razvijati od Dijaškega doma do postaje peštra in živa povorka, ki je pokazala, kaj vse nam dajejo kočevski gozdovi. Na čelu povorke so šli udarniki, delavci in namočeni gozdnega gospodarstva in uprav. Za njimi šestdeset okinčanih bosanskih konj, nato vorarji z lesom in ogliem.

Množica ljudi je živahno pozdravljala mlado ogarko, ki je izjedla na prvem konju in vodila svojih pet z ogliem obloženih konj. Skupine štirih, petih in več konj povezanih na povodec z vodnikom na čelu je bilo visoko obloženih z napolnjenimi vrečami ogla. Nekaj desetih konjčev je prineslo s seboj ton ogla iz krajev, ki niso dostopni volnikom. Za njimi so šli in se vozili oglarji na kamionih polnih ogla. Bili so prav takšni kot pri delu, ko v kopal kuhajo ogla. Na vozovih ter kamionih so vozili ogromne smrekove in jelove klode, za tem jamski les in les za celulozo, dragoceno surovino za naše knjige, časopise, lesno volno. Veseli seki in tesarji so na naslednjih vozih in kamionih pokazali sadove svojega napora: železniške pragove, tesane tramove, brzojavne in druge drogeve ter lubje za česlovino, važno strojilo za usnje. Skupina za skupino se je vrstila in pokazala vse gozdne sortimente. Toda sprevoda še ni bilo konec, vleklo so še nove verige voz, vseh vrst desk in lesnolinduštrskih izdelkov za domačo porabo in izvoz.

Prvi volniki na postaji so hitro odložili les in hoteli mimo gledalcev v gozdici pri drevesnici gozdnega gospodarstva. Ko so se vsi volniki, delavci in gledalci zbrali v gozdici, so tovariši Matevž Hec, Metod Mikuz, Kordiš in drugi povedali nekaj svojih misli o uspelem delu, o nalogah, ki še čakajo gozdarje in vse naše delovno ljudstvo. Pri mizah je postalo živahno. Oglašali so se drvarji, oglarji in tesarji. Podkrepli so s svojimi prostimi besedami govornike ter pri vseh ustvarili še močnejšo voljo za premagovanje težav in silno vero v lepo bodočnost v domovini delovnih ljudi.

Po napornem delu zadnjih tednov so se v senci prijetnega gozdiča razvedrili in porazgovorili, zbrali nove sile, da jih poneso med kočevske gozdove, znova pograbijo sekire, planke, poženo polnojarmanke ter čimprej presežejo plan v lesni industriji in v gozdarstvu.

Pod Rogom se res poraja nov svet: iz ruševin se dviga obnovljeno mesto, vasi, žage in tovarne. V živem tempu dela se stari prebivalci povezujejo z novimi iz vseh delov Slovenije in namišti povratniki v eno družino, ki radostno gradi nov, boljši in pravičnejši svet.

V. H.

Četrta skupina naših izseljencev se je vrnila iz Severne Amerike

Prebivalci Reke se v sredo popoldne sprejeli četrto skupino 588 izseljencev, ki so se vrnili s parnikom »Radnik« iz Kanade, Paname in ZDA. Na krovu ladje, ki je priplula v reško luko okrašena z zastavami in gesli, so novi tovarni avtomobili poleg drugega materiala, ki ga je posadka s pomočjo povratnikov sama vkrcala na ladjo, ker so provokatorski elementi in plačanci v newyorški luki odklonili vkrcanje tega blaga. Ko se je ladja približevala obali, jo je več kot 10.000-člana množica pozdravljala z dolgotrajnimi vzkliki.

V imenu vlade LR Hrvatske je povratnike pozdravil predsednik planske komisije LR Hrvatske, Marjan Cvetković, ki je poudaril, da so v novi Jugoslaviji odpravljeni vsi tisti razlogi, ki so pred 20 in več leti prisilili naše ljudi, da zapuste svojo domovino in si poiščejo zasluzka v tujini.

Omenil je neutemeljene obtožbe in klevete proti KPJ in Centralnemu komiteju. Povratnikom je dejal, da se bodo o netočnih obtožbah sami pre-

bična metra celuloznega lesa, 12 m³ tramov, 104 m³ drv, več desetih kubikov jamskega lesa in lubla ter sedem ton ogla. Pokazali so edinstven način dela: tudi pri proslavi in zabavi se da izpolnjevati plan.

Prvi volniki na postaji so hitro odložili les in hoteli mimo gledalcev v gozdici pri drevesnici gozdnega gospodarstva. Ko so se vsi volniki, delavci in gledalci zbrali v gozdici, so tovariši Matevž Hec, Metod Mikuz, Kordiš in drugi povedali nekaj svojih misli o uspelem delu, o nalogah, ki še čakajo gozdarje in vse naše delovno ljudstvo. Pri mizah je postalo živahno. Oglašali so se drvarji, oglarji in tesarji. Podkrepli so s svojimi prostimi besedami govornike ter pri vseh ustvarili še močnejšo voljo za premagovanje težav in silno vero v lepo bodočnost v domovini delovnih ljudi.

Po napornem delu zadnjih tednov so se v senci prijetnega gozdiča razvedrili in porazgovorili, zbrali nove sile, da jih poneso med kočevske gozdove, znova pograbijo sekire, planke, poženo polnojarmanke ter čimprej presežejo plan v lesni industriji in v gozdarstvu.

Pod Rogom se res poraja nov svet: iz ruševin se dviga obnovljeno mesto, vasi, žage in tovarne. V živem tempu dela se stari prebivalci povezujejo z novimi iz vseh delov Slovenije in namišti povratniki v eno družino, ki radostno gradi nov, boljši in pravičnejši svet.

V. H.

Četrta skupina naših izseljencev se je vrnila iz Severne Amerike

Prebivalci Reke se v sredo popoldne sprejeli četrto skupino 588 izseljencev, ki so se vrnili s parnikom »Radnik« iz Kanade, Paname in ZDA. Na krovu ladje, ki je priplula v reško luko okrašena z zastavami in gesli, so novi tovarni avtomobili poleg drugega materiala, ki ga je posadka s pomočjo povratnikov sama vkrcala na ladjo, ker so provokatorski elementi in plačanci v newyorški luki odklonili vkrcanje tega blaga. Ko se je ladja približevala obali, jo je več kot 10.000-člana množica pozdravljala z dolgotrajnimi vzkliki.

V imenu vlade LR Hrvatske je povratnike pozdravil predsednik planske komisije LR Hrvatske, Marjan Cvetković, ki je poudaril, da so v novi Jugoslaviji odpravljeni vsi tisti razlogi, ki so pred 20 in več leti prisilili naše ljudi, da zapuste svojo domovino in si poiščejo zasluzka v tujini.

Omenil je neutemeljene obtožbe in klevete proti KPJ in Centralnemu komiteju. Povratnikom je dejal, da se bodo o netočnih obtožbah sami pre-

NOVA GORICA. Zdravniške ekipe v Ajdovščini in Vipavi so v prvem letošnjem polletju priredile osem delovnih izletov ter prekorale svoj delovni program za 50%. Zdravniki in pomožni osebje so izvršili 1140 prostovoljnih delovnih ur. Zdravniški pomoč so dajali prebivalcem v kmetijskih vaseh kakor tudi delavcem v tovarnah in graditeljem Nove Gorice. — V mesecu januarju so zdravniške ekipe sindikalne podružnice Ajdovščina št. 1 in št. 2 ter zdravniška ekipa Vipava priredile dva skupna delovna izleta. Pregledani so bili vsi mladinci in mladinke Zupske delovne brigade v Novi Gorici. Ob zaključku šolskega leta pa so pregledali 305 šolskih otrok iz osnovnih šol Opatje selo, Temnica, Vojska, Sela, Kostanjevica in Lipa na Krasu. Poleg otrok je bilo pregledanih tudi okrog 200 odraslih oseb iz omenjenih krajev. Skoraj vsi so bili pregledani tudi rentgensko, vedno tudi zobozdravniško. Pri pregledu v Kostanjevici na Krasu je bilo med prebivalci razdeljenih za nad 6000 din zdravil, dar Rdečega križa Slovenije. J. P.

NOVA GORICA. Gornja soška dolina, tam kjer so se za časa NOV bile na obronkih Krna, Golobarja, Sloja in Kolovrat znamenite partizanske bitke z italijanskimi fašisti, je polna naravnih lepot in znamenitosti. Treinta z izvirom Soče, slapovi Rabeljskega jezera pri Plužnah, visoke alpe nad Bovecem, Triglav, Mangart, Jalovec in druge gore, katerih pobočja so obrabljena z bujnimi smrekovimi in bukovimi gozdovi in alpsko floro, so zelo privlačna točka turistov in letoviščarjev, ki preživljajo svoje oddih v teh lepih krajih. Vsek dan prihajajo sem vlaki in avtobusi z izletniki iz raznih krajev države. Celotna iz Tržaškega ozemlja prihajajo, saj so za Trst in Gorico to edino prirodno planinsko področje. Ljudska oblast podpira razvoj turizma. Vedno več je gostinskih obratov in razpoložljivih sob s prenočišči. Ministrstvo za trgovino in prekrbo je določilo kot turistična središča Bovec, Trento, Kobarid, Lisek, Tolmin in Sv. Lucija. Tolminski okraj pa je dopolnil te centre in dodal kot izhodišče turistične centre še Log pod Mangartom in Soči. V Bovecu so osnovali dve republiški gostinski podjetji s prenočišči v hotelih Ostan in Toman. V Soči so organizirali krajevno gostinsko podjetje in v Kobaridu restavracijo Zvezda v bivšem Devetavskem hotelu.

V Čezsoči je sindikalna podružnica DESS iz Ljubljane najela gostilno Cunde za dobo 4 mesecev. V njej je na letovanju 30 do 35 delavcev in nameštencev. Kljub težavam se opata napredek v razvoju planinstva v teh krajih, predvsem v obliki izletništva, ki ga privlača planinsko-alpinistično društvo Tolmin, pa tudi sindikalne in druge množične organizacije, ki posebno radi obiskujejo Bled, Cerkljo in znamenito partizansko bolnico Franjo. Prihodnji mesec bodo na Razorju odprli planinsko kočjo, katero so večinoma napravili s prostovoljnimi delom. V bodočih letih bodo obnovili še preostale planinske kočje in napravili markacijo poti po novem načinu, ki bo odgovarjal sodobni tehniki planinstva. Raziskali bodo tudi Zalaško jamo in termalni vrelci v globini struge Tolminke. Izdali bodo tudi posebno brošuro gora, flore in zavetišč. Brošura bo opremljena s številnimi slikami, znamenitostmi zadnjega kotička slovenske zemlje. J. P.

POSTOJNA. Sedež okrožnega sodišča je začasnno v Postojni, ker se zaradi pomanjkanja stanovanjskih prostorov sodišče še ni moglo preseliti v Novo Gorico. Zato bi morda vendarle kazalo, da bi se za ta čas okrožno sodišče preselilo kam bliže Gorici, to je v Ajdovščino. Postojna je le preveč oddaljena od večjih del pokrajine. Še bolj kot Ajdovščina je prenatrpana z mnogimi uradi in ustanovami. Zato je tukaj še večja stanovanjska stiska kakor v Ajdovščini. Postojna ima železniško zvezo samo s kraji, ležečimi blizu železniške proge Postojna-Sežana in v bližini proge vođeče od St. Petra na Krasu proti Reki, tako da skoraj tri četrtine prebivalstva v okrožju nima s Postojno železniške zveze, temveč od Ajdovščine naprej le avtobusno zvezo, ki je preobremenjena in v zimskem času večkrat prekinjena. Prebivalstvo obširnega goriskega okraja kakor tudi tolminsko je bovskim vred in velikega sežanskega okraja ima do Postojne okrog 40 km bolj daleč kakor do Ajdovščine in na poti od Ajdovščine do Postojne je avtomobilsko zvezo, dočim je Ajdovščina povezana s srednjo in spodnjo vipavsko dolino in z Gorico z vipavsko železnico, ki ima zopet zvezo z glavno železniško progo. Ta povezuje z Gorico vso beško in soško dolino, Brda in ves zahodni Kras. Ravno tako ima idrijski okraj mnogo bliže v Ajdovščino preko Črnega vrha.

Na mnogih krajih hite, da z dograditvijo združnih domov izpolnijo svoje obljubo, dano Partiji

Ne bomo dali zastave iz rok, dokler naš združni dom ne bo dograjen

Združni dom v Cerkevniku v Slovenskih gorah nam ni potreben! ekupnega kralja nam ni potreben! Stavlja ni! Ni mogote! Tako so bila gesla zadržanih, ki so hoteli omajati odločnost tovaršev, ki so dodelili duha časa ter začeli s pripravi za graditev združnega doma. Bili so tudi taki, ki so se hoteli zadovoljiti s stari, majhnim, trdim prosvetnim domom z malo adaptacijo.

Res so bile težave s stavbištem, ker Cerkevnik čepi na hribu, kjer je malo ravnega sveta, pa je prišlo velikodušno na pomoč sosed Pepek, dachauski trpin, ter odstopil svoj najlepši sadovnjak ob glavni cesti. Saj mora združni dom vendar stati na dostojnem prostoru. Izbrali smo tip združnega doma, primeren za Slovenske gorice, samo da smo pristali na Vladkov predlog, da se dvorana primerno razširi, zlasti odskri del; kajti pri nas se mnogo igra, dobra odrska dela so za tukajšnje prebivalstvo drugi kruh. Menda bo naš dom najboljše ustrežal sodobnim odskrim zahtevam.

6. junija so zapeli krampi in lopate in v treh dneh so bili temelji izkopani. Iz vsake delovne brigade — in teh je šest, kolikor je namreč krajevnih ljudskih odborov — je prihajala na gradilišče po ena četa (25 ljudi), včasih tudi po dve četi. Marljivo vozniški s konji, voli in kravami so začeli z dovažanjem kamna, peska, gramozu, opeke, cementa, lesa in apna. Strokovni delavci so se lotili dela. Temelje so polnili z betonom in komaj se je ta strdil, že so zidarji pričarali zidove. Precej opeke smo si izposodili v bližnjih vaseh, večje množine pa nam je preskrbel okraj. Za vodo skrbila domača gasilska četa, ki jo dviga iz več sto metrov oddaljene mlake. Stavba se dviga; zapeljanci spregledujejo: skupna kuhinja s skupnim kotlom, s čimer so sprava odvrčali ljudi od dela, ni ne v načrtu ne v stavbi sami. Koprana z očji, ki jim je zastirala pogled v bodočnost, gine. Združni dom je vendar ustanova, ki bo povezovala vse delovne ljudi, kjer se bo odigravalo vse gospodarsko, politično in kulturno življenje v vasi in ki nam jamči za lepšo in srečnejšo bodočnost. Z rastočo stavbo se večja tudi storilnost dela. Na delo prihajajo iz dneva v dan močnejše in številnejše čete, tako da je razporejevalec dela včasih v zadregi, kako vse

zaposeliti. Naš dom je med onimi dvajsetimi, ki morajo biti do V. kongresa KPJ pod streho, to je zaobluba okrajnega komiteja, pa tudi naša zaobluba. V zadoščenju in ponos so nam obiski raznih kulturnih in prosvetnih skupin iz Maribora in od drugod, ki prinašajo prijetno razvedrilo v naše vrste. Tako so nas obiskali kulturno-prosvetno društvo MLO II. terena I. rajona iz Maribora pod vodstvom tov. Skrinjarja in Siliča; sindikalna skupina mariborske drame in opere z baletnim ansamblom, mladina iz Sv. Lenarta v Slovenskih gorah, sindikalno kulturno-umetniško društvo »Angel Besednjak«. Zlasti močan vtis sta imela na naše ljudi mariborska drama in opera ter skupina »Angel Besednjak«. Zahvalo zasluži tudi mladina iz Sv. Lenarta, ki je poklonila ves čisti dobiček združnemu domu.

Doživetje prve vrste pa je bilo podelitev prehodne zastave IOOF ter podelitev 12 bronastih značk najmarljivejšim graditeljem. Naše gradilišče je med najboljšimi gradilišči radgonaškega okraja. S podvojenno silo bomo šli na delo, ker ne bi radi dali zastave iz rok, preden ne bo dom dograjen.

Storilnost dela od 6. VI. do 11. VII. 1948 prikazuje sledeče številke: 1574 odraslih udarnikov je opravilo 11.301 delovnih ur, 37 plačanih strokovnih delavcev je opravilo 2.750 delovnih ur, ki so poleg tega izvršili 756 udarniških ur.

42 pionirjev se je odlikovalo s 534 udarniški urami. Izkopali so 221 kubikov temelja, zabetonirali 120 kubikov betona, stesali 70 kubikov lesa, zaidali 22.000 zidakov.

240 voznikov je navozilo 158 kubikov gramozu, 52 kubikov peska, 50 kubikov kamna, 6800 kg cementa, 10 tisoč kosov zidakov, pri čemer so prevozili 2132 km. Gasilska četa je načrpal v 6 urah 198.000 litrov vode, pri čemer je opravilo 33 gasilcev 127 delovnih ur.

Ves doslej dobavljeni les, gramoz in pesek so darovali napredni posestniki in upati je, da bo njihov primer našel vrsto posameznikov vse dole, da bo dom popolnoma dograjen.

Dom v Cerkevniku naj bo svetilnik v boljšo bodočnost ne samo Slovenskim goricam, temveč tudi preko meji, tja, kjer se četijo naši krvni bratje pod našim tujcem.

V GALUŠAKU IZPOLNjujeJO ČASTNO OBEZNOST

Graditelji združnih domov v Galuškaku in Cerkevniku so imeli v nedeljo posebno slovesen dan. Za svoje izredno poštovovalno delo so prejeli prehodno zastavo IOOF.

V Galuškaku so šele 2. junija zaključili gradilišče. Takrat niso mislili, da bo delo tako hitro napredovalo. Danes pa lahko trdijo: »Združni smo začeli, prvi bomo zgradili!«

Na gradilišču je bilo ta dan izredno živahno. Zidalo je 12 zidarjev, 15 tesarjev je pripravljalo ostrešje, poleg teh pa je delalo še okrog 100 ljudi iz Galuškaka ter iz sosednjih vasi Kutine, Sovjaka in Stare gore. Kakor pripovedujeta predsednik in tajnik gradbene uprave tov. Kreft in Horvat, ki s ostalimi vred delata na gradilišču, jim delovne sile nikoli ne zmanjka.

»Čim zidarji končajo, bomo imeli tudi mi vse pripravljeno,« pripoveduje zaneseno tesarski mojster, »samo da bo opeka pravočasno dostavljena.«

Iz statistike, ki jo vurno vodi tov. Franc Zajdel, je razvidno, da imajo vozniki za seboj 749 ur, člani OF in ostalih organizacij iz Galuškaka 2900 ur, Sovjaka 2590 ter iz Stare gore 2200 ur prostovoljnega dela, dočim so zidarji opravili 1048, tesarji 1294 in ostali strokovnjaki 589 ur, skupno 9890 ur brez nedeljskega prostovoljnega dela.

Ko je vodja zidarjev tov. Mlinarič udaril ob visoke železe, se je delo ustavilo. »Vaški trio« iz vrst rudarjev

je zaigral koračnico, nakar se je zgrnilo okoli okrajnega sekretarja vse mlado in staro. Ta je v svojem nagovoru prikazal pomen združnega doma. Čestil je graditeljem k delovnim uspehom in jim izročil republiško zastavo z željo, da bodo nadaljevali delo še z večjo zavestjo in delovnim poletom, kar je predsednik Kreft tudi slovesno obljubil, ko je dejal: »Naš dom bomo v kratkem končali, in je zbrano ljudstvo to obljubo sprejelo z velikim navdušenjem.

Ze zadnjih so dobili najboljši delavci udarniške značke, ta dan pa je bilo razdeljenih še 12 značk. Srebrno je dobil 70-letni zidar tov. Matija Milinarič iz Sovjaka, ki kljub visoki starosti prihaja redno na delo. Ostali so prejeli bronaste značke, med njimi 70-letna Franciška Kolaric iz Galuškaka, ki prav nič ne zaostaja za mladimi, ter tovariši Tinka Kurboš, Rozalija Zrinski, Vinko Ivanjšič, Neža Njivar, Giza Kramberger, Franciška Kramberger, Veronika Ivanjšič in tesar Rudolf Pravičnik, vsi iz Sovjaka, ter Ferdo Lovrec in Neža Majcen iz Galuškaka.

Sredi živahnega dela in medsebojnega tekmovanja v veliki zavesti, da izpolnjujejo veliko obljubo in častno obeznost, ki so jo dali Komunistični partiji Jugoslavije in tovarišu Titu za V. kongres, je bila izročena republiška prehodna zastava tudi v Cerkevniku.

Če bodo v dravogradskem okraju podesetorili svoje sile, bodo izpolnili svoje obveznosti

Na plenumu OF dravogradskega okraja so sprejeli tudi obveznosti zgraditi do V. kongresa KPJ vsaj dva združna doma: v Vuhredu in v Kotljah. Smo v sredi julija in vsak dan beremo o velikih uspehih v gornjoradgonaškem okraju. Pri nas pa lokalni funkcionarji na teh dveh gradiliščih že sami dvomijo v izpolnitev obveznosti, ker okrajna gradbena uprava Dravograd daje premalo pobude in pomoči; še bolj pa velja to za okrajni odbor Dravograd in za vse ostale množične organizacije, saj je glavni problem mobilizacija delovne sile.

Na gradilišču združnega doma v Vuhredu v dravogradskem okraju

»Vse sile za naš združni dom«, je napisal posestnik Rudolf Zgornji Vuhreda na izjavo, v kateri brezplačno daje skupnosti zemljišče za združni dom. To je postalo tudi geslo graditeljev doma v Vuhredu.

Na gradilišču dela dnevno 20 do 40 ljudi. Sem prihajajo na prostovoljno delo mladinci z Marenberga in Dravograda. Petnaest dni bo tu zdaj delala četa 20 mladincev. Preteklo nedeljo je gradilišče kar oživel. 74 letni Miha Ahej je tudi ta dan skrbno pripravil orodje, razporedil delovno silo in opravil še vse drugo. Nekoliko naglušen je že, a ko sem ga vprašala, kako gleda na gradnjo, je dejal: »Svet napreduje — ne nazaduje — in mi moramo z njim. Izbrali smo najlepši prostor, da bo vuhredski združni dom prostorn rodovom v ponos.« Tov. Rudi Draubacher je duša vsega gibanja v Vuhredu. Skromno je dejal: »Imamo namen in voljo spraviti dom pod streho do V. kongresa — pravočasno smo predložili osnutek — a pomoč in zadostni materialni potreb je prišla že nekoliko pozno. No, napeli bomo vse sile.«

Pripravljenih je 137.000 kosov opeke, 30.000 kosov strešne opeke, 75 ton apna, 100 m³ stavbnega lesa od 80 m³ rezanega lesa, 300 m³ gramozu, 20 m³ kamena, 60 kg žebelj in 200 ton betonskega železa. Doslej so opravili skupno 5441 prostovoljnih ur.

Delo na gradilišču kljub dežju kar lepo napreduje. Za prostorno dvorano so že zabetonirani temelji. Sedaj se klopje kleti in temelje za trgovski del doma.

Predkongresno tekmovanje je poživilo delo na gradiliščih v goriškem okraju

Na goriškem kljub slabemu vremenu napreduje gradnja združnih domov. Dva doma v Medani in Dolu Predmeji sta dograjena. Iz njih že veje blagodejen duh povezanosti teh vasi in združenih naporov za dvig gospodarstva in prosvetljenosti teh krajev. Na 30. gradiliščih pripravljajo potrebni material in grade. V obrtniško industrijskem naselju Mirni pri Gorici pa so že postavili temelje modernega kulturnega doma. Trgovski prostore

Čeprav je pomanjkanje delovnih sil, vendar kmetje tudi pridno pomagajo, predvsem pri prevozu. Sedaj bodo gradili tudi ponoči, da bodo izpolnili obveznost.

Kadar pridejo delovne čete mladine iz sosednjih vasi, vedno lepa poskrbijo za hrano. Tov. Matko Abramenco, Rus iz Rostova, je bil prej borec za našo svobodo, sedaj pomaga pridno v borbi za postavitev združnega doma v Vuhredu. Na gradilišču dela tudi študent Dimitrov iz Bolgarije in je srečen med našo mladino. Tov. Lija Kovač in predsednik gradbenega odbora tov. Karel Kotnik sta kar zadovoljna, ko se je to gradilišče povzpelo na prvo mesto in preklopo celo Marenberg, ki je sprva vodil, pa pozneje zaostal.

Zene iz Dravograda so v nedeljo gostovale na vuhredskem gradilišču z igro »Za svobodo«.

Hotilci se nekam kar niso mogli razmaja, dokler jih na »esihvarju« ni »podkuril« Prežihov Voranc. Sedaj pa gradnja kar lepo teče — kupi kamena, lesa in opeke rasejo; vozniki, kmetje, mladina — vse je napelo sile za svoj dom. Temelji so izkopani — zgradba rase. Tu znatno pomaga državno gozdno gospodarstvo v Slovenjgradcu — pa tudi guštanjka in dravogradska mladina.

Kaj pa ostala gradilišča?

Straže so vas pod Turjakom. Tu so kaj kmalu dali pobudo za gradnjo. Tada gradbenik Stefan Verčnik je z raznimi izgovori zavlačeval delo. No, sedaj je stvar urejena. Klopjeje jame za apno in dovažajo material. Okrajna gradbena uprava pa se kaj malo zanima za to gradilišče.

Podgorje so partizanska vasa. Sprva so domačini imeli dovolj dobre volje, ki pa je po propagandi nekaterih krajevnih reakcionarjev splahnela. Ko so slovenograški prosvetarji priredili bogat spored v Podgorju, je ljudstvo spet dobilo nekaj pobude, a zdaj ni bilo nikogar, ki bi akcijo vodil. Le predsednik ljudskega odbora tov. Vinko Verčkovnik in tov. Tončka Krivec sta si prizadevala, drugi so pa spet zastopali. Zveza borcev v Podgorju je sklenila prirediti akademijo v korist gradnje. Zgodilo pa se je nekaj nepričakovane. Pevski zbor, v katerem sodelujejo večina bivši partizani, je poslal sporočilo, da še sodelujejo in da denar ne sme iti v sklad za izgradnjo doma.

Marenberg. Tu so se sprva precej trudili — saj je opravljenih že 5498 prostovoljnih ur. Največ časa je bilo treba za rušenje stare stavbe. Zbrali so 97.821 dni, imajo 14.000 strešnikov in nakopane 336 m³ ilovice za opeko, ki se pa še ne izdeluje. Če bodo dobro prišli, bo lepa stavba letos vsaj pod streho.

Muta. Delavci na Muti so kazali veliko volje do dela, ko pa so bili neke nedelje spelani na led, so izgubili veselje. 35 jih je odšlo sekati les več ur daleč v planine, kjer pa za dom ni bilo lesa.

Okrajna gradbena uprava se premalo prizadeva za združne domove in bi vsaj v predkongresnem tekmovalnem pokazala več razgibanosti in pobud. F. M.

Imajo na primernih mestih, za KLO in druge množične organizacije pa imajo prostore v bivšem občinskem domu.

Predkongresno tekmovanje v času bližajočega se kongresa KPJ je dela na gradiliščih poživilo. Že dve nedelji zapored so iz Trnovskih gozdov vozili les za združne domove v Brdih in na Vipavskem. Prevozna sredstva so dala na razpolago razna podjetja. Pri tem je največ prispevalo okrajno Avto-

Pri razkladanju materiala za združni dom v Ajdovščini pomagajo pionirji

podjetje. Delavci sindikalne podružnice žage Ukmar in Crocetti v Solkanu so ves les zrezali z nedeljskim prostovoljnim delom.

V Trnovem pri Gorici bodo imeli že ta teden združni dom pod streho. V najkrajšem času bodo dograjeni združni domovi tudi na Colu. Gradilišča in Lokvah. Najbolj uspešno pa potekajo dela v Rihemberku. V tej, od okupatorja popolnoma uničeni vasi, so zidove novega modernega združnega doma dvignili na procelni strani že do prvega nadstropja in to v treh tednih odkar so začeli z gradnjo. Vsak dan dela na gradilišču nad 50 članov frontovske brigade. Zidarji, ki so obnovljali vas, so na željo vaščanov opustili obnovo, dokler ne bo združni dom pod streho.

Pri delih so vedno med prvimi člani

kmetijsko obdelovalne zadrage in mladine. Pa tudi člani Zveze borcev in drugi vaščani ne zaostajajo.

Med graditelji so tudi starejši vaščani, ki nočejo zaostajati za mladino in krepkimi odraslimi ljudmi. Med njimi vedno vidimo 70 letnega Petra Turka in Andreja Ličena, 68 letno Ivano Koro in 62 letnega Antona Gurdijančiča. Gurdijančiču so italijanski fašisti požgali hišo, umorili ženo in jo vrgli v plamene goreče hiše, hčerka pa mu je umrla v internaciji.

Ob priliki slovesne otvoritve združnega doma v Rihemberku, ki bo v kratkem, bodo vs preimenovali v Branik. To bo ta zavedna vas, ki je lahko za vzgled vsem ostalim, močna trdnjava gospodarskega in kulturnega preporoda na zapadni meji.

J. P.

Kako grade združni dom v Jevnici

Jevnica spada prav za prav v območje KLO Kresnice. Od Kresnice je oddaljena dobrih pet kilometrov in doslej ni imela svojega prosvetnega doma in gospodarskega središča. Solska soba jim je služila za razne prireditve, kar nikakor ni zadoševalo potrebam Jevnice in okoliških vasi (Kresniške, Poljane, Golice, Dolga nogal). Zato so Jevničani sklenili, da si postavijo svoje gospodarsko in kulturno središče — združni dom.

Ni ostalo le pri besedi. Odbor, ki je bil izvoljen za gradnjo združnega doma se je z dobro organizacijo lotil in je bil navzlic težavam skoraj vse gradbeni material kmalu zbran. Cement jim je nakazala okrajna uprava, za bitumen in lepenco je zvedela tov. Kobičeva v tovarni bitumena in dobila potrebno količino še uporabljenih bitumenskih ostančkov za polovično ceno, žico pa jim je odstopil premogovnik v Trbovljah. Tudi les je v glavnem že zbran.

Za dobavo gramozu je bilo treba najprej odmečati in prepeljati nad 300 kub. m zemlje. Gramoz dovažajo po železnici iz Kresnice. Železniška uprava jim je odobrila brezplačen prevoz ob nedeljah. Pri izkopu je bilo izkopane in prepeljane 596 kub. metrov zemlje. Na gradilišču delajo

mladina, žene, borci, pa tudi pionirji. Doslej ima največ prostovoljnih ur tov. Kobič — 200, od mladine tov. Fani Godič — 130, od borcev tov. Zupančič — 110. Omeniti je treba tov. Gradnikar, ki vodi vsa dela na gradilišču.

Dobro so se izkazali tudi vozniki — tov. Godec, Kimovec, Ravnikar in tov. Malovrh.

Delo na gradilišču poteka v vselem razpoloženju. Z vedrih lic odseva globoka zavest, da bo v kratkem času stal v Jevnici združni dom — gospodarsko in kulturno središče tudi za vse okoliške vasi, ki bo v čast in ponos vsakogar, ki je na kakršni koli način prispeval k njegovi dograditvi.

Glede obveze do 21. julija v počastitev V. kongresa Komunistične partije pravijo Jevničani takole: Naša obveza je bila zabetoniranje temeljev. To obvezo bi že zdavnaj prekoračili, če nam ne bi narasla Sava preprečila dovoza gramozu, do katerega pa bomo ta teden lahko prišli, ker voda upada. Zato bomo v tem tednu napeli vse sile, da bodo temelji našega združnega doma do 21. julija zabetonirani in našo ljubezen do naše slabotne Partije in njenega vodstva izpričamo z delom. K. V.

Pomoč okoliških organizacij bi pospešila delo v Velenju

V Velenju so dela za gradnjo združnega doma doslej počasi napredovala, ker so delali največ samo ob nedeljah. Od okoliških odborov OF in nekaterih krajevnih odborov, ki bi morali pomagati, se še ni nobeden odzval. Pri pripravljenih delih in sedaj na gradilišču srečamo vedno iste ljudi, ki pa s tem večjo vno delajo, saj se zavedajo, da gradnja tako potrebne gospodarske in kulturne središče našega kraja. Zatečen del na gradilišču se je udeležilo razmeroma malo ljudi, samo 96. Vsi ti so pa prišli za delo ter so dopolnili že izkopani temelji za prvi trakt. Pionirji niso hoteli zaostajati ter so zložili 3500 kosov opeke. To dopolnje je bilo izkopanih 50 kub. m zemlje in opravljenih 288 ur. Za dobro voljo je skrbela rudniška godba.

Pri betoniranju so opravili največ ur člani Zveze borcev. Zabetonirano je doslej 20% potrebne prostornine. V počastitev kongresa KPJ pa bodo zabetonirali vse temelje. V tem tednu se bodo z večjo vno lotili dela: nosili bodo kamen in pesek, podirali, obsekavali in dovažali les, betonirali in začeli graditi.

Največ prostovoljnih ur so opravili v juniju člani elektrarniškega sindikata, nato člani Zveze borcev ter delovni kolektiv Gradisa.

Koncertna poslovalnica v Ljubljani se je odzvala našemu povabilu ter priredila glasbeno literarni koncert, na katerem so slovenski vokalni kvinteti, Dana Ročnikova, Janez Ročnik, Dana Ročnikova, Janez Ročnik, haček in Franc Milčinski navdušili naše delovno ljudstvo, ki je z veliko udeležbo ter z verno disciplino dala priznanja nastopajočim. Čisti dobiček je šel za gradnjo združnega doma. Z. G.

Kmetje na Bučki si bodo sami zgradili dom

— Ali boste kaj kupili? Pridite, »štacuno« prodajam! —

Presenečen sem se ozrl v središče Bučke pred hišo, kjer so se igrali trije otroci — tri deklice. Lepo in snažno obličje dekletce — staro svojih pet let — se mi je smejalo in ponovilo, da se igrajo »štacuno« in da naj kupim. Pa sem kupil kosček »storte« majhno kocko iz nedozorelega jabolka. Vljudna postrežba in prijaznost male prodajalke me je prijetno presenetila. Ko sem se poslavljaj, so me »prodajalke«, ki bi se lahko kosale v vlnodnosti pri postrežbi z velikim številom odraslih prodajal po naših združnih in ostalih trgovinah, povabile:

— Pa še kaj pridite, drugi bomo imeli v naši združni trgovini še večjo zbirko!

— Bom!

Ko sem se prvo minuto bivanja na Bučki ugotovil veliko veselje otrok do združne trgovine, sem si mislil: pri učitelju bom verjetno največ zvedel o združnem domu.

Kljub počitnicam sem ga našel pri delu. Povedal sem mu svojo željo, sedel sem na ponudni stol in videl, kako se je učitelju obraz zjasnil.

Sredi marca je bilo. Sto in deset pionirjev se je zbralo na prostoru, kjer danes stoji združni dom. Pionirka Vida Juročičeva je prva zasadila lopato v zemljo. Na kraju samem smo še enkrat do dobra spoznali gospodarski in kulturni pomen združnega doma. Tam smo tudi sklenili, da bo dal vsak pionir tri sto prostovoljnih ur za združni dom. Tudi nekaj starejših ljudi je prisostvovalo našemu prazniku. Pred začetkom del na gradilišču so imeli menda tri sestanke, na četrtem so zavrgli vse pomisleke in se odločili za gradnjo.

Gradbeni odbor na Bučki šteje pet članov, da bi pa bili kmetje čim bolj vključeni v delo samo in tudi v organizacijo del, so zadožili na šestnastih štirideset kmetov z raznimi dolžnostmi: ta je imel na skrbi pesek, drugi les, tretji apno in podobno.

Od tega dne dalje so hodili pionirji, starši, sorodniki z zastavami na delo. Tudi peli so. Vsak je resno prevzel dolžnost in prav zato so tudi dosegli, da je bil združni dom že 1. maja pod streho. Prvo zmago so takrat praznovali s prireditvijo pionirjev, ki je pokazala, da se lahko pomerijo s katerikoli pionirskim odredom v Sloveniji. Zanimivo je bilo v začetku del. Bilo je le nekaj kmetov, ki se niso odzvali delu. Ob vztrajnosti in nepopustljivih pionirjev in mladine pa so tudi ti redki »kapitulirali« (tako se je izrazil pionir Ludvik Komljanec) in skupaj z ostalimi hiteli na delo. Ugotovitev, da kmetje z Bučke in vasi, ki so v njenem območju, dobro poznajo gospodarski in kulturno-prosvetni pomen združnih domov, da ga odobravajo in žele, da bo dom čim prej dograjen, je za tamkajšnje prebivalstvo častna in naj bodo prepričani, da jih bo njihova gospodarska napredna zavest kmalu pripeljala v blagostanje in bodo lahko ponosni, da se bodo še pokolenja spominjala, da so »Bučkajnari« med prvimi pionirji združnih domov v Sloveniji.

S pionirjem Ludvikom sem stopil k združnemu domu. Na lepem prostoru stoji (prostor so si sami kmetje izbrali) in tudi lep je in s pametno grajen. Trgovski prostori bodo ustrezali tamkajšnjim gospodarskim zahtevam, dvorana prav tako. Ludvik in kmet, ki je medtem pristopil k meni, sta mi pripovedovala marsikatero prijetno zgodbo iz časov, ko so dom gradili. Ponosno je kmet pove-

dal, da so združni dom na Bučki zgradili sami kmetje.

— Z veseljem smo zvedeli, da so člani raznih sindikalnih podružnic pripravljali pomagati pri naših naporih. Kljub temu smo njihovo dobro voljo odklonili. Dom bo naš, dom naj zgrade naše roke!

Nisem si mogel kaj, da ne bi kmetu krepko stisnil roke.

Med pomemkom je prišla mala Hedika Gregoričeva, tista ki »štacuno« prodaja. V družbi petih tovarišev je šla v trgovski prostor združnega doma. Tam se ni počel in drugih stvari. Zamišljala si je, da stoji za pultom in da prodaja. To je bilo tisto dopolnje »kšefta« v združnem domu na Bučki!

Nekaj pa me je motilo na Bučki, ko sem gledal združni dom v surovem stanju pod streho. Tako pa ni bilo le na Bučki, namreč povsod, kjer so proslavljali otvoritev združnega doma »pod streho«. Do »pod strehe« po različnih krajih hite, kar se da. Ko pa dosežejo streho, se nekam umaknejo in puste da dom čaka dni in mesece. Kvetjemu poskrbe za dvorano, na gospodarski del pa

nekako pozabljajo. In je tako tudi na Bučki. Maj, ki so ga postavili 1. maja, je že porjavel. Delo na gradilišču je umolknilo. Drži, da so imeli kmetje v tem času preobilo dela na polju in na travnikih, da so lovili vsako minuto lepšega vremena posebej, drži pa tudi to, da danes na gradilišču združnega doma na Bučki stoji dom, ki niti strehe nima docela pokrite. Mislim sem, da je zmanjkalo strešne opeke. Pa me je prijel pionir Ludvik za roko, me odvedel na drugo stran združnega doma in pokazal s prstom na kup strešne opeke, ki čaka kdo ve koga. Prav gotovo me je zbudilo v oči celo jezero ob domu. V načrtu za združnega doma imajo tudi skladišča. Tam so že skopali globoke jame za kleti. Deževno vreme je napolnilo jame in če danes obiščete združni dom na Bučki, se vam zareži in zareglja v obraz tisočere žab iz luže, ki že čez mesec dni zamaka zidovje novozgrajenega združnega doma. Zakaj je delo na gradilišču združnega doma zastalo? Odgovor bo veljal tudi za večino drugih združnih domov po Sloveniji, ki imajo za seboj podobno povest.

Pozdrav z Bučke

Kriv je tega predvsem krajevni gradbeni odbor in z njim prenaša drugo polovico krivde okrajni gradbeni odbor. »Do strehe« se vsi zaneajo, kolikor morejo. Ko pa dosežejo streho, poreko, da je potreben počitek. Glavno je, da je dom pod streho in da so časniki o tem pisali. Ne sodijo pa, da je poglavito to, da trgovina v novem združnem domu čimprej zaživi, kar je glavna naloga združnega doma. Prav tako dvorana. V tem je voz, ki ga moramo razvozlati in doseči, da bodo otvoritve domov res otvoritve, ne pa proslave, s katerimi se hočejo posamezniki samo »polvaliti«. Na Bučki so dani vsi pogoji za dograditev združnega doma. Ljudje so prikazali, da so za dom in da so vsak čas pripravljani delati. Okrajni gradbeni odbor jim je zaradi pridnosti obljubil parket za dvorano. Parketa do danes ni in kakor kaže ga še dolgo ne bo. Zaradi obljubljenega parketa ljudje z Bučke niso mislili na deske za pod. Tako bo kriv obljubljeni parket, da dom ne bo dograjen v času, ki bi lahko bil. Pametno mi je rekel kmet z Bučke: »Saj bi lahko brž preskrbeli deske za pod. Toda to ni dovolj. Deske morajo biti suhe, ne sveže. Če položimo sveže, bomo imeli v domu čez nekaj mesecev kriv in špranjast pod.«

To mi je povedal kmet; pionir Ludvik, ki je kaj bistre dečko, pa je dodal: »Tudi opeka (misli iz zidake) ne sme biti suha. Dobro presušena da trden zid. Ne pa, kakor delajo ponekod: napol pečeno opek odvažajo z opekarn in z njo zidajo. To se jim bo maščevalo. Pri nas nismo tega zagrešili.

Na Bučki so dobili od okraja prehodno zastavo. S posušenim mlajem in zastojem dela je zastavica odromala na drugo gradilišče. Pionir Ludvik je bil takrat ne le jezen, ampak tudi žalosten: »Najrajši bi se stebel zanj. Pa sem videl, da imajo prav. Sami smo krivi!«

Ko sem se poslavljaj od zavednih

»Bučkajnarijev«, so me spremljali učitelj Petančič, učiteljica Marija Krašovec in v četica pionirjev, ki imajo ponosno ime odreda: »Titov odred«. Ta naslov so si priborili s pridnim delom, učenjem in pomočjo, ki jo so s takim veseljem in poštovovalnostjo dali starejšim pri gradnji združnega doma.

Tudi dom v Dobovi sem si ogledal. Grade veličasten dom. Dvorana bo kmalu pod streho. Nekaj bi jim pa zameril premalo mislilo na gospodarski del doma. Saj je lepo, da jim je dvorana pri sreč; nikarte pa pozabiti, da je trgovina prav tako važna. Sicer imajo v načrtu odlično urejeno trgov

Z RAZPRAVE V ZAGREBU

Očividci opisujejo ustaška zverinstva

V četrtak so nadaljevali na razpravi proti vohunsko teroristični skupini na čelu s Ljubom Milošem dokazno postopanje o kazenski odgovornosti prvih 6 obtožencev.

Priča Horvat Ivan, čevljarški delavec iz Zagreba, bivši jetnik v taborišču Krapje, Jasenovac in Stara Gradiška, je podobno izpovedal o pokolih v taborišču Krapje. Naloga tega boriša je bila, da likvidira vse tiste, ki bi bili pripeljani vanj. Med jetniki so bili predvsem židje in skupina delavcev ter antifašisti in komunisti iz Zagreba. Pozimi leta 1941, so ustaši fingirali upor v taborišču. Izgnali so jetnike na odprt prostor in pričeli nanje streljati od vseh strani s strojnimi in puškami. Celo dvorišče je bilo pokrito s trupli in polmrtnimi jetniki. »Masnite nas,« so govorili napoli mrtvi jetniki, pozivajoč Rdečo armado, Tita, Stalina in partizanske borbe, naj mašujejo smrt tistih, ki so umrli za svobodo. To je delovalo na zločince, ki so vsi besni divjali po taborišču. O Božicu leta 1941, so šli skozi našo barako Luburič, Miloš in Matković, ter pri tem streljali s puško. Takrat jih je mnogo padlo.

»Raje živ v grob, kakor po-
novno v roke ustaškim
krvolokom«

O krvniku Vrbano pripoveduje priča Horvat: Znano mi je, da je Vrbani v Stari Gradiški likvidiral množice ljudi. Izbral je ljudi za likvidiranje, izdajal ukaze zato in jih sam likvidiral. Ko so pobili 50 sremskih kmetov, so jih naložili na vozove in odpeljali v taborišča v jame. Tam so grobarji — jetniki zakopavali trupla. Nekdo se pri razkadanju trupel z vozovi naveli na nekoga kmeta, ki je dejal: »Tovariši, jaz sem živ, kaj boste napravili z menoj?« Ker je bila ustaška straža oddaljena samo nekaj korakov, so ga grobarji vprašali, ali hoče, da ga ubijejo, zakopajo živega ali pa odpeljejo k Vrbanu. Kmet je odgovoril: »Zakopajte me živega!

Na likvidacijo z lakoto sem bil dvakrat obsojen. Prvič sem vzdržal 21 dni, drugič pa 15 dni.

Nato je priča pripovedoval o tako imenovanih nastopih v Stari Gradiški. Poleti 1942, leta je bilo likvidiranih 800 jetnikov, nesposobnih za delo. Te ljudi so prepeljali s Kozare in so jih mnogo že med zasliševanjem pokončili.

Nato so soočili obtoženega Miloša in priča Horvata. Priča Horvat je ponavljal, da je Miloš kralj, Obtoženi je priznal vse umore, vendar pa ni priznal, da bi kralj.

Nato je bil kot priča zaslišan Milošević Vid, ki je bil nekaj časa zaprt v Jasenovcu, nato pa v Stari Gradiški. Pripovedoval je o usmrtili 150 ujetnikov bivše jugoslovanske vojske, ki jih je Miloš skupaj z ustaši pobil s kijem. Malo pozneje so pokončili 800 ujetnikov. Tudi ob tej priložnosti je Miloš kralj.

Predsednik je iznova soočil Miloša s priči. Miloš pa je zopet zanimal. Priča se spominja, ko so prišli Miloš, Grčić, Bukovac in drugi in ukazali, naj usmrti bolnike. Usmrtili so jih nad 100. Septembra 1942 je Vrbani ubil s svojimi pomočniki 60 jetnikov. Grobarji so pripovedovali, da so mnoge od njih vržili žive v jame.

Naslednja priča Šime Klaić iz Starh Perkovci, ki je bil jetnik v Jasenovcu, Stari Gradiški in Lepoglavi, je potrdil grozovit zločin ustaškega krvnika Miloša. Ko je nek ujetnik, onemogel od gladi, pobral zrno koruze in ga dal v usta, mu je Miloš ukazal, naj zrno izpljune. Nato je potegnil nož, mu ga zadel v levo stran prsi, mu iztrgal srce in ga na diani prežal na 4 kose.

Na vprašanje predsednika sodišča, ali je videl ubijanje borcev narodno osvobodilne borbe, je priča izjavila, da je videl, kako so pripeljali s Fruške gore baje neke partizane, ki so jih ustaši zaprli v stolp; ko so prišli Miloš, Runjaš in Vrbani v Gradiško, so odšli v ta stolp in čez nekaj časa prišli iz njega s krvavimi skornji. Pozneje se je ugotovilo, da to niso bili ujeti partizani, ampak polovljeni nedolžni ljudje s področja Fruške gore.

»Kako sladka je srbska kri!«

Kot četrti priča je bil zaslišan Korčušak Stjepan, čevljar iz Zagreba. Tudi on je bil priča pokolja o Božicu 1. 1942. Jetniki so bili razvrščeni v tri skupine: pravoslavni na eno stran, katoličani na drugo, židje pa na tretjo stran. Miloš, ki je bil pijan, je pristopil k skupini pravoslavcev, izvekel iz skornja nož in pričel klati. Tega je sunil v prsa, drugega v nogo, tretjega v vrat. Nož, ki se ga je držala človeška kri, je dal v usta in dejal: »Kako je sladka srbska kri!

Množični umori otrok

Priča Jordana Fridlender, gospodinja iz Perićanaca, ki je bila jetnica taborišča v Stari Gradiški, je na lastne oči videla likvidacijo otrok, ki jo je izvršil Vrbani. Ko je 1. 1942. leta padla Kozara, je vsak dan prišlo v taborišče po 5000 ženskih otrok. Tu so otroke po ukazu zločinca Vrbana ločili od mater. Otroke so pustili na nekem travniku, kjer so ostali vsi noč. Ponoči jih je več zmrazilo. Obtoženi Vrbani je ukazal, naj vse otroke pripeljejo v sobo tih stolpa, kjer so bile zaprte matere. V sobi se je nagnetlo do polgred meter višine otrok in me smo morale po teh otrokih hoditi. Ko smo hotele že tretjič vstopiti, se je pomnila nekemu otroku roka in noga skozi odprtino. Dejala sem Vrbanu: Ne morem noter! On pa se je nato zadel: Suni ga! Ni ga tvoja mati rodila! Ker nisem hotela tega napraviti, je razmrcnil otrokovo nogo, nato pa ga je zagrabil za zdravo nogo in ga treščil ob zid. Od poldneva do trde noči smo prinášale otroke v sobo, hodile po njih, večkrat tudi po mrtvih, iz katerih so že izstopala črva. Na koncu je Vrbani pustil plin ciklon in dokončal svoje nečloveško dejanje.

Žive ljudi so metali v ogenj

Priča Vučić Steva iz vasi Paklenice je pričal o znani akciji ustašev na vas. Ob tej priliki so pobrali srbsko prebivalstvo ter jih postrelili blizu vasi. Vrbani je bil poveljnik tolovajev, ki so izvršili ta pokol. Obt. Vrbani je priznal resničnost te izpovedbe. L. 1944, so pokončili vse pravoslavce iz Paklenice, Gornjih in Spodnjih Ročev, Goleša in Plesna.

Priča Jelena Pavlović, ki je živela med vojno v Paklenici in kateri so ustaši zaklali mater, je pričala o zverstvih, ki jih je zagrešila Vrbanova tolpa v vasi Kučke, kjer so žive ljudi metali v ogenj.

Stepinčevi križarji

Nato je bil zaslišan kot priča Stjepan Ivanković, ki je bil aretiran kot član neke teroristične skupine, ki jo je vodil Vrbani. Priznal je umor kmeta Mate Vukelića, izropanje zadruge in umor dveh gozdarjev.

Nato sta bila zaslišana kot priči aretirani Stjepan Ivanković in Antun Pavlović. Bila sta člana križarske skupine pod poveljstvom obtoženega Vrbana. Po izjavi obeh priči je štela skupina okrog 10 ljudi. Obt. Pavlović je izjavil pri sočenju z Vrbanom, da je po njegovem ukazu križarska skupina ubila več ljudi, tako kot to navedla obtožnica. Nadalje je obt. Pavlović izjavil, da je Vrbani imenoval skupino »Prvi slavonski združje«, obt. Pavlović pa je bil komandant bataljona. Ob tej priliki je Vrbani izjavil, da je ustanovitev te enote potrebna in da bi lahko o tem predložil podatke ustaškemu vodstvu v tujini.

Koliko mož je štela vaša »bolna«? je vprašal predsednik.

Takrat nas je bilo 9, je izjavila priča. K tej pripombi se je obenem z občinstvom zasmel tudi sam Pavlović.

Potem ko so bile zaslišane priče o zločinih obt. Miloša, Vrbana, Peharja, Milčevića, Vasilja in Martinovića, so pričeli zasliševati nadaljnje obtožence. Obt. Miloš Rosandić je priznal, da je pred ustanovitvijo tako imenovane NDH vstopil v ustaško gibanje. Med okupacijo je izvrševal razne politične in vojaške funkcije in bil zato tudi odlikovan. Ustaški minister Frković mu je izposloval mesto v ministru za gozdarstvo in rudnike v NDH.

Obtoženi Rosandić je zanimal, da bi na zaslišanju priznal, da je formalno obveščevalno službo o gibanju, moči in oborožitvi partizanskih enot. Predsednik je predložil obtoženci nekaj listin, iz katerih je razvidna njegova vloga organizatorja obveščevalne službe. Priznal je tudi povezanost obtoženega z najvišjimi političnimi in vojaškimi krmarji tkzv. NDH.

Peti dan razprave

Peti dan razprave proti ustaškim zločincem se je nadaljevalo zasliševanje obtoženega Rosandića. Obtoženec je priznal, da je imel zveze z vohunom Barićem, ki je delal za neko imperalistično obveščevalno službo. Glede svojega prihoda v Jugoslavijo neče dati jasnega odgovora, in se zgovarja, da je bilo to le slučajno, čeprav je prišel skupno s krvnikom Milošem in Vrbanom. O polkovniku Širu, ki je bil vojaški komandant organiziranih banditov v Modeni, navaja Rosandić, da je imel Šir nalogo, organizirati padobrnske skupine.

Vojaško taborišče v Modeni

Pod Draganovićevim vodstvom je polkovnik Šir organiziral v Modeni pravo vojaško taborišče z vojaškimi enotami in vojaškimi vajami. Skupno z domobranskim generalom Dragojlovićem je delal za združitev pravoslavnih in katolikov v boju proti FLRJ. Draganović je v Avstriji vstopil tudi v stike z duhovnikom Jecem, tajnikom sarajevskega nadškofa, in vojnega zločinca Sarića. Prav tako je imel Draganović tesne zveze z vohunskim centrom neke tuje sile v Trstu. Tja je poslal več svojih zaupnikov, jih povezal s predstavnikom neke tuje sile in jim dal nalogo, naj zbirajo podatke vojaškega značaja v FLRJ.

Sporazum o organiziranju
teroristične akcije proti
Jugoslaviji

Ko sta prišla sredi leta 1946. v Italijo ustaška ministra in vojna zločinka Frković in Balen, je prišlo do sporazuma o organiziranju teroristične akcije in pošiljanju vohunskih in terorističnih skupin v Jugoslavijo. — Frković se je za izpolnjevanje te naloge povezal s polkovnikom Babičem, Mačkovim vojaškim predstavnikom v Italiji. Vso to akcijo pa je povzhu vsega tajno nadziral duhovnik Draganović po svojih zaupnikih ljudih in z agenci tujih imperialističnih sil.

V tej zvezi je bil izdelan tudi načrt »10. travanj«, ki je bil vojaškega značaja in vseboval navodila za akcijo proti Jugoslaviji. V okviru tega načrta so bile nato vpostavljene zveze med ustaškimi terorističnimi skupinami v Italiji in Avstriji. Zvezo med Avstrijo in Italijo je v tej akciji vzdrževal Spali, ki ga je financiral Draganović. Za vrhovnega poveljnika »hrvaške vojske« je bil določen ustaški major Tomljenović, ki naj bi tudi prišel v Jugoslavijo. V zvezi z akcijo terorističnih skupin, ki so bile določene za pohod v Jugoslavijo, je imel minister Frković blizu Salzburga sestanek z nekaterimi oficirji tujih sil, ki jih je seznanil z ustaškimi nameni v zvezi s pošiljanjem teroristov v Jugoslavijo. Oficirji tujih sil so bili z načrtom zadovoljni in obljubili teroristom vso pomoč. Glavno oporišče, ki ga je vodil visok ustaški funkcionar Kavran, je bilo v Beljaku. Kavran se je stalno sestajal z mojstrjem neke tuje vojske. V stanovanju tega majorja so se tudi sestale prve skupine ustaških teroristov, ki so odšle nato v Jugoslavijo. Obtoženi Rosandić pravi, da je bilo to stanovanje nekakšna prehodna kasarna za teroristične skupine, ki so čez Troifach prihajale v Jugoslavijo. Troifach je bilo tero oporišče ustaških teroristov v Avstriji.

IZSEL JEI DEL

PRIROČNIKA ZA KRAJEVNE LJUDSKE ODBORE

ki ga je izdal Sekretariat za koordinacijo lokalne uprave, Predsedstva vladne LRS.

Priročnik obravnava sledeče gradivo:
I. Planiranje, evidencija in statistika.
II. Lokalno gospodarstvo in komunalno gospodarjenje.
III. Finančno poslovanje krajevnih ljudskih odborov.
Naroča se pri »URADNEM LISTU LRS« — cena 20 din.

njeno vsebino bi se moral podrobno seznaniti vsak, ki ima na kakršni koli način opravka z razstreljevanjem in z eksplozivji.

Na področju tehnike varjenja je ob koncu preteklega leta izšla v isti založbi knjiga »Avtogensko varjenje in rezanje s kisikom«. Avtor inž. Leo Knez opisuje v tej knjigi tehniko avtogenskega varjenja ter vse naprave, ki se pri tem delu uporabljajo.

Vsebinske knjige je smotrno razdeljena na šest delov. V prvem delu podrobno opisuje pline, ki se uporabljajo pri avtogenskem varjenju: kisik, aceten in dissous-plin; prav tako detajlno razlaga konstrukcijo in pomen varilnih aparatov. Umestna so navodila o ravnanju z varilno aparaturom; podaja jih z namenom, da se te razmeroma drage naprave čim daljši čas ohranijo tehnično uporabne, kakor tudi da se prepreči nevarnost, kateri bi bil varilec izpostavljen v slučaju nepravilnega ravnanja z varilnimi napravami. Vsek varilec bi moral ta opozorila v polni meri upoštevati.

Poleg tega obravnava prvi del te knjige tudi splošno tehniko avtogenskega varjenja; podrobno so razloženi vplivi, ki jih imata acetični plamen in dodatni material na kvaliteto zvarnega šiva, ter namen uporabe varilnega praška. Nadalje detajlno opisuje delovne metode pri obeh smereh varjenja ter pri raznih legah varjenega komada. Posebno pozornost zasluži poglavje o napetostih, ki se pojavijo v varjenem

Ljudstvu je odprta široka pot k spoznavanju tehnike

Od napredka tehnike je odvisen ne le gospodarski, temveč tudi kulturni napredek vsake države, vsakega ljudstva, kajti gospodarski napredek ustvarja osnovne materialne pogoje za napredek kulture. Siromašna, gospodarsko zaostala država so tudi kulturno zaostala. Tudi pri nas v Jugoslaviji je izboljšanje življenjskih pogojev ljudstva odvisno od napredka tehnike.

Naloge Ljudske tehnike

Vsakdo lahko vidi ogromen pomen napredka tehnike. Njen razvoj moramo torej podpirati z vsemi močmi, zavestno in načrtno, da čim prej in v celoti odpravimo žalostno dediščino — tehniško zaostalost, ki je močna zavora pri hitri izgradnji nove Jugoslavije. Razvoj in napredek tehnike je torej odločilnega pomena za izvedbo naše največje gospodarske naloge — petletnega plana, za dvig zadružnega gospodarstva in izgradnjo socializma. Vsek dan se odpirajo nove tovarne, hidrocentrale, spuščajo se v pogon nove naprave, kar zahteva novih kadrov. Našega plana ne bi mogli doseči, če ne bi imeli politično zavednih in tehniško sposobnih strokovnjakov. Potrebno je, da z rastočo industrijo skrbimo tudi za vzgojo tehniško usposobljenih kadrov. In to je naloga Ljudske tehnike.

Nastanek in razvoj
organizacije

»Ljudska tehnika« je nastala iz organizacije »Tehnika in sport«, ki je bila v sestavi Fizikulture zveze Jugoslavije in se od nje ločila po soglasnem sklepu II. kongresa FISAJA. Delo v organizaciji je tako naraslo, da je bila nujno potrebna njegova delitev. Ljudsko tehniko sestavljajo: Klub tehnične kot osnovne organizacijske enote, ki razvijajo delo na spoznavanju in obvladavanju tehnike v širino;

Letaška zveza, Avtomobilsko-motociklistična zveza, športno brodarstva zveza, Radioamaterska zveza in Fotoamaterska zveza.

Vsestranska tehniška
vzgoja članov

Programska načela in naloge Ljudske tehnike so del programa OF in jih izpolnjuje ostanjajoč se na organizaciji Enotnih sindikatov, Ljudske mladine ter v tesnem sodelovanju z JA, z Zvezo borcev in ostalimi množičnimi organizacijami.

Ljudska tehnika omogoča svojim članom vsestransko tehniško vzgojo in razvoj. Spoznavajo jih z življenjem in delom velikih tehnikov in znanstvenikov in seznanjajo ljudstvo do doprinosu naših znanstvenikov in naše tehnike k napredni tehniki in znanosti. Ljudska tehnika daje svojem članstvu možnost, da z amaterskim in športnim delom uporablja tehniške pridobitve.

Ljudska tehnika pomaga delavstvu po tovarnah in podjetjih, da čim bolj spoznajo stroje, proces proizvodnje, osnove iz znanosti in tehnike ter tako doprinese razvoju racionalizma in novatorstva.

Ljudska tehnika pomaga na vasi kmetom, predvsem kmečki mladini, da spozna in vzljubi tehniko, da pospešuje mehanizacijo, elektrifikacijo in radiofakcijo na vasi.

Ljudska tehnika pomaga šolski mladini pri dopolnjevanju tehniškega znanja in jo usmerja v bodoče poklice.

Organizacije Ljudske tehnike pomagajo mladinski organizaciji pri tehniški vzgoji pionirjev in podmladka s tem, da formirajo in podpirajo pri delu Stanice mladih tehničarjev.

Ljudska tehnika razvija svoje delo z različnimi oblikami dela v krožkih, klubih, grupah in društvih, s prirejanjem tečajev v posameznih paglavcih.

nogah, s praktičnim delom v delavnicih, laboratorijih in šolah, z izdajanjem revij, časopisov, poljudnih in tehniških ter znanstvenih knjig, priročnikov, brošur in drugih publikacij, s snovanjem šol in centrov v okviru posameznih zvez, s Tednom tehnike, Dnevom letalstva, radia, morinarice in drugih akcijami, z organizacijo raznih prireditev, mitingov, manifestacij, izletov, razstav itd., z različnimi predavanji, seminarji in drugimi oblikami agitacijske propagandnega dela.

Organizacijski sestav
Ljudske tehnike

Vrhovno vodstvo organizacij Ljudske tehnike je Centralni odbor Ljudske tehnike FLRJ v Beogradu. Vsaka republika pa ima za vse organizacije Ljudske tehnike na svojem teritoriju Glavni odbor Ljudske tehnike v glavnem mestu republike. V okrajih in mestih so najvišja vodstva Ljudske tehnike okrajne oz. mestne konferenice Ljudske tehnike, ki volijo okrajne oz. mestne odbore Ljudske tehnike.

V tovarnah, podjetjih, šolah, ustanovah, internatih, vaseh in povsod, kjer ljudje živijo in delajo, se snujejo osnovne organizacije Ljudske tehnike — klubi Ljudske tehnike. Klubi Ljudske tehnike seznanjajo svoje članstvo in ves delovni kolektiv v okviru katerega delajo, s tehniko, njenimi pridobitvami in jih učijo, da tehniko obvladajo. Zaradi boljšega in konkretnega razvoja dela smujejo klubi Ljudske tehnike različne krožke kot svoje delovne enote in to: letalske, avto-moto, fotoamaterske, radioamaterske, brodarke, elektrotehniške, strojne, gradbene, fizikalne, kemijske, krožke racionalizatorjev in novatorjev izumiteljev in druge.

Vsa vodstva Ljudske tehnike so voljena in odgovarjajo za svoje delo višjemu vodstvu in članstvu, ki jih je izvolilo. Vse organizacije Ljudske tehnike so torej demokratične ustanove. Član Ljudske tehnike je lahko vsak državljan FLRJ, ki je star 14 let.

Za tehniško vzgojo pionirjev in pomladka smujejo vodstva in organizacije Ljudske tehnike sporazumno s

prosvetnimi oblastmi in z organizacijami ljudske mladine Stanice mladih tehničarjev in jim pomagajo pri delu. Stanice mladih tehničarjev spoznavajo pionirje in podmladek s tehniko in njenimi pridobitvami. Organizirajo teoretični tehniški prireditve in praktično tehniško delo ter prireditve in akcije, da otroci vzljubijo tehniko, da bi prišli do izraza njihove sposobnosti, da bi si razvijali smisel za konstruktivno delo in se usposobili za delo v gospodarstvu, za svoj bodoči poklic in za službo v armadi.

Želja delovnih množic
za spoznavanje tehnike

Delo na ustvarjanju in razširjanju organizacij Ljudske tehnike je v vsej Jugoslaviji in tudi v Sloveniji v polnem teku. Zanimanje za Ljudsko tehniko je med množično veliko. Polet s katerim se ustanavljajo klubi in krožki, dokazuje, da ideja ustanovitve Ljudske tehnike ni vzrasla samo iz zahtev po kadrih, temveč veliko bolj iz resničnih potreb in hotenih delovnih množic samih.

Danes je mladini in delovnemu ljudstvu odprta pot do napredka. Dokaz za to so tisoči in tisoči udarnikov, racionalizatorjev, novatorjev in izumiteljev iz najširših delovnih množic. To prebujenje ljudstva, ta polet je treba negovati. Ljudska tehnika bo dvigala semouke, podpirala jih bo, jim kazala pravo pot, odkrivala med njimi talente in jim nudila vsestransko pomoč. S spoznavanjem osnovnih problemov v razvojem in napredkom tehnike bodo delavci, kmetje in mladina spoznali ogromen pomen tehnike za izboljšanje življenjskih pogojev ljudstva.

Zato je dolžnost vsakega patriota, z vsemi silami podpirati delovanje Ljudske tehnike.

Pesek Anton.

SEKTORSKO ŠPORTNA KOMISIJA LJUBLJANA

Vas vabi 18. VII. 1948 ob 14. na

SEKTORSKO GORSKO PRVENSTVO

na progi STAHOVICA—ČERNIVEC

cesta Kamnik—Gornji grad.

FIZIKULTURA IN ŠPORT

Danes se začne moštveno prvenstvo Slovenije
v tenisu

Teniska zveza Jugoslavije je razpisala za 1. 1948. leto moštveno prvenstvo moštvenega tekmovanja v tenisu po republikah. V LRS se tega tekmovanja udeležita FD Polet iz Maribora in Ljubljanski teniški društvo. Zmagovalec dvojnega boja bo igral na medrepubliškem moštvenem tekmovanju.

Dvojbo med Poletom in LTD bo v soboto 17. julija od 15.—19. in v nedeljo 18. julija od 9.—12. in od 15. do konca.

Tekmovanja se bodo udeležili naj boljši teniški igralci Razborske, Krstič,

Banko, Slana itd. Pričakujejo se ostre borbe, ker se bodo hoteli igralci LTD revanširati za poraz, ki ga pred kratkim doživeli v Mariboru.

Igra se po naslednjem razporedu: posamezniki 4 igre črni, 2 igre črni, 2 igre črni in 2 igre črni; v dvoje 2 igre črni, 1 igra črni, 1 igra črni in 1 igra črni. Zmagovalec dvojnega boja, ki doseže več točk. Ljubiteljem belga športa naj si ogledajo napete borbe na teniških igriščih pod Čekinovim gradom.

Zbor fizikulturikov
v slovenjgradcu

Okrajni teledadni odbor v Dravogradu sklicuje v nedeljo 18. julija zbor članstva društev okraja Dravograd in prijateljev fizikulture v Slovenjem Gradcu. Vsa društva so se temeljito pripravila, da bo izvedba uspešna v vseh panogah. Posebno marljivo so se Mežani in Guštanjani, prav nič pa nečejo zaostajati tudi člani ostalih društev.

Sporred prireditve je naslednji: dopoldne skupne vse oddelkov, tekmovanje štafet skozi mešče, meddržavne kolebarske dirke na progi Slovenjgradec—Misljinje—Slovenjgradec (26 km); popoldne ob 15 h teledadni nastop na teledrugi pri fizikulturnem domu.

Okrajni fizikulturni dan bo najlepša prilika za oceno razvoja naše fizikulture in napredka posameznicev — zato naj ne bo kraja, ki ne bi poslal v nedeljo v Slovenjgradec svoje delegacije.

Plavalni tečaj za člane
sindikalnih podružnic

Plavalna zveza Slovenije sporoča, da se bo začel začetni in nadaljevalni plavalni tečaj za člane ljubljanskih sindikalnih podružnic dne 21. julija ob 18 v Centralnem ljudskem kopališču. Pisne prijave tečajnikov morajo posamezne sindikalne podružnice poslati preko Krajevnega sindikalnega sveta na Plavalno zvezo Slovenije najkasneje do 20. julija popoldne.

Fizikulturni referenti sindikalnih podružnic naj takoj pričnejo z zbiranjem prijav in obvesti članstvo, da se z začetnim tečajem vsakemu omogoča, da se v enem tednu nauči plavati ali pa da se izpopolni bodisi v prsnem, hrbtnem ali v prostem plavanju.

Vstopnina v kopališče znaša 2 din za osebo. Tečaj traja vsak dan od 18.—20.

Ustanovna skupščina Planinske zveze Jugoslavije bo 17. julija ob 9 v Beogradu.

Nogometna tekma za pokal FLRJ med Partizanom in Triglavom bo v nedeljo ob 10 na igrišču ob Večni poti.

SEKSTAH

Svetovno prvenstvo

Včeraj se je začelo v Stockholmu svetovno šahovsko prvenstvo, ki se ga udeležuje 20 najmočnejših šahistov, med njimi tudi jugoslovanski predstavnik dr. Trifunović, Svetozar Gligorić in Vasja Pirc.

V četrtki je bila v veliki srebrni dvorani v stockholmskem magistratu slovesna otvoritev turnirja. V imenu mesta Stockholma je poudaril udeležence župan Andersson, nato pa je predsednik švedske šahovske zveze Folker Rodgard prebral uradno listo udeležencev in pozval navzoče moštve, naj prično žrebanje številke. Udeleženci so uvrščeni v turnirsko tabelo v naslednjem vrstnem redu.

1. Tartakower (Francija), 2. Najdorf (Argentina), 3. Kotov (ZSSR), 4. Lilienthal (ZSSR), 5. Boleslavski (ZSSR), 6. Bondarevski (ZSSR), 7. Janovski (Kana), 8. Stoltz (Svedska), 9. Lundin (Svedska), 10. Pachmann (CSR), 11. Szabo (Madžarska), 12. Stahlberg (Svedska), 13. Gligorić (Jugoslavija), 14. Pirc (Jugoslavija), 15. Razgovin (ZSSR), 16. Beck (Finska), 17. Flohr (ZSSR), 18. Trifunović (Jugoslavija), 19. Bronstein (ZSSR), 20. Steiner (Avstralija).

V prvem kolu so se srečali Kotov s Trifunovićem, Janovski s Pirc, Stoltz s Gligorićem, Tartakower s Steiner, Najdorf s Bronstejn, Lilienthal s Flohr, Boleslavski s Beck, Bondarevski s Razgovin, Lundin s Stahlberg in Pachmann s Szabo.

KULTURNI PREGLED

Strokovne knjige za naše delavce

Ena izmed osnovnih nalog, ki nam jih stavlja naš petletni plan, je usposabljanje dovoljnega števila strokovnih delavcev. Kajti ne samo veselje in volja do dela, ki ju naše delovno ljudstvo vsak dan znova dokazuje pri izpolnjevanju svojih dolžnosti, temveč prav tako tudi primerna strokovna usposobljenost vsakega posameznika nam je porok, da bomo izpolnili tako kvantitativno kakor tudi kvalitativno vse naloge, ki jih moramo izvršiti na poti do popolne elektrifikacije in industrializacije naše države.

Da se zaveda svojega poslanstva na polju vzgoje strokovnega kadra, je dokazalo ministru za industrijo in rudarstvo LRS, ki je prišlo izdajati strokovne knjige, katere naj bi služile kot učni pripomoček pri strokovnem izobraževanju našega delavca.

Tako je ob koncu preteklega leta izšel v založbi MIR-a »Priročnik za usnjarje«, v katerem avtor Mali Tone opisuje postopke, ki jih je potrebno izvesti, da dobimo iz surovih živalskih kož najrazličnejše vrste usnja.

Podrobno opisuje konzerviranje surovih kož, njih obdelavo v lužilnici, čimžanje ter strojenje. Pri tem pa se ne omejuje na poljudno principielno opisovanje obdelovalnih postopkov, temveč navaja najrazlič-

nejše metode in snovi, ki se jih poslužujemo pri predelovanju kož v razne vrste usnja. Za vsako vrsto obdelave podaja točen recept za pomožna sredstva, ki so pri tisti vrsti obdelave potrebna, kakor tudi za sam tehnološki postopek.

Knjiga je odlični priročnik ter bo mogla dobro služiti kvalificiranemu usnjarju pri njegovem delu. Kot učna knjiga bo pa prišla v poštev tudi v strokovnih tečajih, kjer bodo tečajniki poleg splošnih pojmov o tehnologiji usnja dobili znanje tudi o osnovnih pojmi kemije, ki so za razumevanje tega priročnika in njegga praktično uporabo neobhodno potrebni.

V poletnih dneh je nevaren tifus

Sredi poletnih dni smo in takrat rad nastopa tifus. Vsi dobro poznajo tifus. S pravico jim vzbujajo strah ta nevarna in težka bolezen. Preje je umrl vsak osmi do devet tistih, ki so zboleli za tifusom. Lani pa je v Sloveniji umrl samo vsak dvajseti bolnik. To zboljšanje je samo posledica ukrepov, ki jih ljudsko zdravstvo sistematično izvaja za zaščito ljudskega zdravja.

Poglejmo si na kratko, kako je s tifusom pri nas.

Leta 1920 je bilo prijavljenih 722 primerov tifusa. Potem se je število prijavljenih primerov stalno zniževalo. Tako beležijo statistike leta 1930 samo 227 primerov in leta 1940, torej malo pred vojno, 252 prijavljenih primerov. Po vojni se je slika izpremenila. Število tifusnih obolenj je preostalo leto 1920. Po osvojitvi, torej v 1945. letu, beležijo statistike v Sloveniji 1530 prijavljenih tifusnih obolenj. Zdravstvena oblast je seveda takoj ukrenila vse potrebno, da se nevarnost zaustavi in tifus zatrt. Vidimo, da se začenja število tifusnih obolenj lepo znižati, toda lansko leto jih je bilo še vedno prijavljenih 895. Premislimo te številke.

Tifus se moramo postaviti v bran, kakor vsaki drugi nevarnosti. Celo več! Napovedati mu moramo neizprosen boj vse do tle, da ga bomo zatrti! Zakaj je borba proti tifusu potrebna? Samo nekaj najvažnejših razlogov, ki nam narekujejo to skupnostno dolžnost!

Predvsem: tifus predstavlja resno zdravstveno nevarnost. Tifus je nalezljiva bolezen, ki se zaradi higienskih nerednosti ali lahkomišelnosti lahko močno razširi. Zato si zapomnimo

Za tifusom lahko oboli samo človek. Tifusne klice so v iztrebkih in seču obolelega, se preden zbolijo, in še dolgo potem ko ozdravi. Kužne klice so pa tudi v iztrebkih bacilonosca. Bacilonosec je človek, ki sicer ne zbolijo,

nosil pa v sebi baciile bolezni. Glavna nevarnost za širjenje okužbe s tifusom je torej v iztrebkih bolnih in bacilonoscev. Okužimo se največkrat zaradi nečistih rok bolnikov okolišč, bacilonosca in pa nas samih. Poleg stika z bolnikom, bacilonoscem in okuženimi predmeti, sta pri prenosu okužb največjega pomena voda in hrana, ker ju posredno lahko okužimo s tistimi, ki jih baciile tifusa.

Tifus predstavlja, posebno če se kje pojavi v večjem številu, resno gospodarsko škodo. Bolezen priklene človeka za dolgo časa v posteljo. Pa tudi lep čas po prestopu bolezni je človek še nesposoben za vsako delo. Kar preračunajete, koliko dragocenih človeških sil gre zaradi tifusa v izgubo pri tako visokem številu obolenj. Zdravstveno izobraženi, vzgojeni in kulturni narod tifusa kot množične bolezni ne pozna. Z vsemi silami se moramo zavzeti, da zatremo tifus. Koncem petlelike moramo zatreti tifus.

Kakšni so najvažnejši principi, ki nas morajo voditi v borbi proti tifusu? Nastavimo jih čisto na kratko.

Predvsem moramo takoj javiti bližnjemu zdravniku vsako sumljivo obolenje. Bolnika moramo takoj osamiti — izolirati, njegovo okoličino pa razkužiti. Povsod moramo vedno skrbeti za čim večjo osebno čistoto. Prav tako moramo skrbeti za zdravno pitno vodo, urediti po higienskih navodilih vsa stranišča. Skrbeti moramo, da se bo naš živili, ki se prodajajo, izvajalo nadzorstvo o snagi in neškodljivosti za ljudsko zdravje. Dolžnost nam mora biti, da z vsemi sredstvi skrbimo za uničevanje mrčesa, zlasti pa muh. Prav tako moramo skrbeti, da bodo vsi bacilonosci pod nadzorstvom. Izvesti je treba stoddosten odziv na cepljenje proti tifusu, tam kjer je to z ozirom na razširjenost tifusa potrebno.

Ce se bomo ravnali po teh navodilih, v kratkem tudi pri nas ne bomo poznali več tifusa.

mkv

KINO »UNION« IN LETNI KINO »TIVOLI«

PREMIERA NEMŠKEGA POVOJNEGA FILMA DNE 17. T. M.

MORILCI SO MED NAMI

Scenarij: Wolfgang Stambte
Režija: Wolfgang Stambte
Nans Heinrich
Glazba: Ernest Roters
Proizvodnja: DEFA — Berlin

GLAVNE VLOGE:

Ely Burgmer
Hilde Adolphi
Ursula Krieg
W. Borchert
A. Johannes

Kinematografi

LJUBLJANA, UNION: premiera nemškega filma »Morilci so med nami«, tednik — MOSKVA: sovjetski film »Fimur in njegova četa«, tednik. Predstava v obliki kinematografskih ob 18.30 in 20.30. — LETNI KINO TIVOLI: premiera nemškega filma »Morilci so med nami«, tednik. Predstava ob 20. — SISKVA: sovjetski film »Prva ročavica«, tednik. Predstava ob 18.30 in 20.30. — MARIBOR, ESPLANADE: sovjetski film »Veliko življenje«, tednik. — GRAJSKI: sovjetski film »Fant iz našega kraja«, tednik. LETNI: sovjetski film »Vrnitev domov«, tednik. — CELJE, DOM: sovjetski film »Četrta podmornica«, tednik. — KAMNIK: jugoslovanski umetniški film »To ljudstvo bo živelo«, tednik. — KRANJ, MESTNI: sovjetski film »Ivan Gromiz«, tednik. — PTUJ: sovjetski film »Jugoslavija«, tednik.

POZIV

UPNIKOM IN DOLŽNIKOM
Stavbna, konzumna in gostilničarska združenja v Trbovljah
(Delavski dom)
je z odlokom OLO Trbovlje

v likvidaciji

Pozivamo vse upnike, da prijavijo svoje terjatve dolžnikom, pa da poravnajo svoje obveznosti do te zadruge najkasneje do 31. avgusta 1948. Terjatve dospele po tem roku, se ne bodo upoštevale, dolžniki pa bomo prijavili arbitražnemu sodišču. Vse pismene prijave in vprašanja naj se naslovi na naslov: »Likvidacijski odbor Stavbene, konzumne in gostilničarske združenja v Trbovljah«, potrošniške zadruge z o. l. Trbovlje.

POZIV

uživalcem pokojnin iz socialnega zavarovanja

Uživalci pokojnin iz socialnega zavarovanja, ki so imetniki »Partizanskega spominskega znaka 1941« imetniki reda »Narodnega junaka«, vojaški vojni invalidi in imetniki »Kardarjorjeve zvezde z mečjem«, naj se prijavijo na imenno popisno knjico 3% kot prispevek za zdravstveno pomoč, se pozivajo, da predložijo DZSZ — podružnici v Ljubljani po KLO overjenih prepisih oboj, s katerimi so jim izdali potrdila, da so vojaški vojni invalidi pa oboje Invalidske komisije pri IV. Armiji.

Vsem takim udeležencem pokojnin iz socialnega zavarovanja se bo od 1. maja 1948 dalje odločalo o pokojnini kot prispevek za zdravstveno pomoč, namesto predpisanih 3% samo 1%. Zato je v njihovo lastno korist, da se temu pozivu čimprej odzovejo.

Državni zavod za socialno zavarovanje

podružnica Ljubljana

INDUSTRIJSKA SOLA
KEMIČNE STROKE RUŠE,
Ruše pri Mariboru
razpisuje

NATEČAJ

za sprejem učencev v prvi razred šolskega leta 1948-49. Poup se začne 10. septembra.

Solanje traja tri (3) leta. Po končanem pouku v tretji in predložitelj učencev izpit iz kemično-tehnične stroke, po dvoletni praksi pa mojstrski izpit. Učenci kemične stroke v Rušah se izobražujejo med solanjem za strokovne, tehnične kvalifikacije delavcev. Po končanem solanju ter primerni praksi imajo možnost, da napredujejo v srednje-tehnični kader ter nadaljujejo študije na višjih strokovnih solah. Kot taki lahko napredujejo v visokokvalificirane predelavce, poslovoje, vodje oddelkov in se naprej v srednje-tehnične poklice v kemični stroki. Učenci se solajo v teoretičnih in praktičnih predmetih, s čimer se vsestransko usposabljaajo za delovanje v zgoraj omenjenih poklih. Učenci stanejo ločeno od učenk v internatu, ki je zveznega značaja. Med solanjem prejemajo učenci stipendijo, s katero se krijejo stroški prehrane, stanovanja, oskrbe itd. Sprejemajo se kandidati, ki so stari od 14 do 17 let, predvsem svoje padli borci, invalidov, revna, socialno nepreskrbljena mladina kemičnega in delavskega stanu. Za sprejem v solo se zahteva: solska predizobrazba: sedemletno solanje oziroma 1-3 razr gimnazij; da je kandidat telesno in duševno zdrav; da je discipliniran in da ima veselje do svojega bodočega poklica. Prosilci za vpis, lastnorčno pisana, kolokovana z 10 din, se mora vložiti na upravo Industrijske sole Ruše, Ruše pri Mariboru, najkasneje do 1. avgusta z naslednjimi prilogi: 1. rojstni list, 2. zadnje solsko priprave, 3. zdravniško potrdilo o zdravstvenem stanju in sposobnosti za solanje, 4. potrdilo o imovinskem stanju (izdaja ga pristojni urad), 5. priporočilo merodajne sindikalne, mladinske ali OF organizacije o discipliniranosti in vedenju kandidata, 6. kratak življenjski opis, s katerim izjavijo, da se strinjajo s tri (3) letno zaposlitvijo kandidata po končanem študiju v obratu, ki ga bo določila nadrejena direkcija. Iz vrst kandidatov bo uprava sole odbrala učenca za opravljanje sprejemnih izpitov pred sprejemno komisijo.

DNEVNE VESTI

KOLENDAR

Sobota, 17. julija: Aleš, Aleksij, Nedelja, 18. julija: Friderik, Mirolav

SPOHINSKI DNEVI

17. VII. 1936. — Začetek borbe španskega naroda za svojo neodvisnost proti italijanskim vojaškim asistencijam intervencije. 17. VII. 1953. — Začetek berlinske konference.

DEZURNI LEKARNA

Centralna lekarna, Tromostje, Marjini trg st. 5.

DEZURNI ZDRAVNIŠKA SLUŽBA

Ljubljana: dr. Logar Ivan, Rimska c. 7, telefon 216, od sobote popoldne do ponedeljka do 8. zjutraj. Celje: dr. Fiser Jože, Kržišnikova ul. 2, od sobote popoldne do ponedeljka do 8. zjutraj. Maribor: dr. Lovroč Rudolf, Strossmayerjeva ul. 8, od sobote popoldne do ponedeljka do 8. zjutraj.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

Sobota, 17. julija ob 20: B. Nušič: »Zaljubljeni ostali«, gostovanje v Solkanu. Nedelja, 18. julija ob 18: B. Nušič: »Zaljubljeni ostali«, gostovanje na gradilišču v Novi Gorici. — Ob 20: B. Nušič: »Zaljubljeni ostali«, gostovanje na gradilišču v Duvljah. Ponedeljek, 19. julija ob 20: B. Nušič: »Zaljubljeni ostali«, gostovanje v Sežani. Sentjacobsko gledališče iz Ljubljane, ki je na zadnjih tednih ljudskih gledališč v Ljubljani zasledilo prvo mesto, bo obiskalo gradilišča na prosti Sežani-Dutovlje in priredilo več predstav po gornjem razporedju.

PRESEKOVNO GLEDALIŠČE, KRANJ
Na splošno željo!

Sobota, 17. jul. ob 20.15: Lope de Vega — J. Vovk: »Prebrisan norčar«. Izven. (Gostovanje Alenke Svetelove, članice ljubljanske drame). Nedelja, 18. jul. ob 17: Lope de Vega — J. Vovk: »Prebrisan norčar«. Izven. (Gostovanje Alenke Svetelove, članice ljubljanske drame). 1948-n

Dežurne trafike dne 18. julija 1948: Jeršek Ivana, Retsljeva; Pato Frano, Krekov trg — kioski; Humer Stanko, St. Vid Na-Na; Kolar Jurij, Tabor; Mrzljak Ana, Tavcarjeva; Novak Franc, Siskova; 48; Pis Ivan, Celovška; 14; Radušek Marija; Jeranova 1; Perhaj Tina, Jančeva; Resnik Ivanka, Zaloska — kioski; Belak Mihael, Tyrseva 17. 1948-n

Filozofski sprejeti smo nove delovne obveze. Zato se zbiramo danes ob 12. na obiskovni razloži, gostovanje na študentski soboti. V torek 20. t. m. bo ob 19. v slavističnem seminarju važna debatna večer. — Fakultetni sekretariat LSM. 1948-n

Študenti gospodarske fakultete! Vsi, ki ste v Ljubljani, pridite na množični sestanek, ki bo v ponedeljek, 19. t. m. ob 19.30 na fakulteti. 1948-n

Državne elektrarne Slovenije so se preselile iz Tomarove ulice v Parnovo ulico — gradilišča MIT-a, poleg jesenjskega glavne direkcije za lesno industrijo. 1948-n

Dežurna služba v Narodni banki FLR, centrali za LR Slovenijo v Ljubljani, je v delavskih od 16-18 ure, v nedeljski in svetovni moštveni oddelku delavskih službenic od 5-15, 1948-n

Belovodska skala pri Dravni tehniki srednji soli v Ljubljani. Reflektantom, ki so se javili glode sprejema v delovni solo, strojni mojstrski oddelku, sporočimo naslednje: Ker je za uspešen študij in svojino mojstrski oddelku delovodske solo potrebna večletna praksa, se kandidati letnikov 1930 in 1931 v letošnjem šolskem letu še ne bodo upoštevali pri sprejemu. Zato naj se oglašje prihodnje leto. 1948-n

Koncerti

Sv. Lucija ob Sedli Koncert tolminskega orkestra bo v nedeljo ob 18. uri. Dirigent: Urad Justin. 1948-n

OBIRANJE HMELJA

Obiranje hmelja se bo začelo okoli 16. avgusta t. l. Pripravljalna dela pa so za sedaj v polnem teku. Ker se hmelj prodaja po vezanih cenah, bodo letos hmeljarji prejeli za hmelj poleg plačila še bone za nakup blaga po vezanih cenah, ki ga potrebujejo v kmetijski in gospodarski. Hmelj zahteva veliko delovno silo, posebno se za obiranje in sušenje. Na to delo prihajajo obiralci iz vse severne Slovenije in hrvaškega Zagorja, da pa navedeno pri obiranju je za naš izvoz tako važna rastlina. Da pa bodo ti ljudje, ki pomagajo spravljati hmelj, deležni tudi oskrbe po vezanih cenah, je bilo siledeno, da dobi vsak obiralec poleg hrane in plačila še 5 din od skafu so 5 din v bonih, brez hrane, pa 5 din od skafu in 6 din v bonih. Tako bo vsakemu obiralcu omogočeno, da si nabavi vsaj nekaj potrebnih po

Državni zavod za socialno zavarovanje

podružnica Ljubljana

Državni zavod za socialno zavarovanje

podružnica Ljubljana

Državni zavod za socialno zavarovanje

podružnica Ljubljana

Državni zavod za socialno zavarovanje

podružnica Ljubljana

Obvestilo

Trgovsko podjetje

»T. KANINA«

Ljubljana

sporoča, da bo

SKLADIŠČE ZA GALANTERIJU

na Mestnem trgu 22

dne 19. in 20. t. m.

za stranke z a p r t o.

SOBE — STANOVANJA

ENOSOBNO STANOVANJE s kabine-

tom, kopalnica, vrt, velike pritlikale,

zamenjani za trikotni ali dvojni

s kabinetom. Ponudbe pod Prijeten

dom na ogledni oddelku. 20290-10

ZAKONSKI PAR brez otrok — isče

opremljeno sobo s lastnim perilom.

Ponudbe pod Mirna zakonca na og.

oddelku. 20411-10

SIVILJA isče prazno sobo kjer 4021-10

Ljubljani v bližini cestne železnice,

Ponudbe na ogledni oddelku pod zna-

čko Dobra. 20335-10

INŽENIR IZ NEMCIJE isče opremlje-

nno sobo s posebnim vhodom za

gust ali takoj. 20605-10

VELIKO OPREMLJENO SOBO, zračno,

v centru, oddam dvema student-

kama. Plača v naravi. Ponudbe pod

Hrana na ogledni oddelku. 20585-10

ZAKONCA — INTELEKTUALCA, ves

dar odznan, isče prazno sobo. Po-

nudbe pod Vanja na ogledni oddelku

Slov. poročevalca. 20627-10

DVA STUDENTA Stajerca isče prazno

ali opremljeno sobo v centru. —

Ponudbe pod Smarje na ogledni oddelku.

20534-10

DVOSOBNO LEPO STANOVANJE v

Kranju zamenjam za enako v Ljub-

ljani. Ponudbe pod Avgust na og.

oddelku. 20572-10

SOBO, prazno ali opremljeno s last-

nim perilom, isčeta za jesen ali takoj

dva visokosila. Ponudbe pod Brata

na ogledni oddelku. 20424-10

OPREMLJENO SOBO v Ljubljani za

prazno ali s stredilnikom, kjer

koli izven Ljubljane. V postev pride

tudi prazna s kuhinjo. Polzevo se.

Kavarna Evropa, Tine. 20409-10

OPREMLJENO SOBO isče univerzitet-

ni asistent. Ponudbe pod Inženir na

ogledni oddelku. 20524-10

MLADA ROVARISKA isče sobo in

oskrbo za nekaj mesecev na Goren-

jskem, najraje v Poljanski dolini. Po-

nudbe za navedbo cene in pogojev na

ogledni oddelku SP pod Domača hra-

na. 20513-10

SOBO IN KUHINJO v Celju zame-

njam za enako v Ljubljani. Terezijska

Lunder, Celje, Jetriska ul. 20347-10

ENOSOBNO STANOVANJE na Roki

zamenjam za enako v Ljubljani. Na

slov v ogledni oddelku. 20524-10

RAZNO

IZGUBILA SEM 15. julija okrog 16.20

pred »NA-MA« 2 — volneno svetlo-

rijavlo pojko (rangian). Najditelj naj

jo izroči proti nagradi: Suč, Vodo-

vodna 1-11. 20523-14

KAZENJAVILJAM izgubljeno kolo

sarksko knjižnico za kolo znamke

Spilich, tipa 19172. — Zibert Anto-

nica, Meten vrh st. 28, pošta Sev-

nica. 20568-14

REVIZOR-EKONOMIST s postjo

podobno Slov. poročevalcu 2 dne

17. julija 1948, naj pošlje svoj naslov

v ogledni oddelku SP pod Zelo nu-

jno. 20523-14

RAZGLASAM za neveljavno: osebno

izkaznico, izdano 10. VII. 1948

na imen Janeza OF legitimacijo, potro-

šniško nakaznico za tekstil in obu-

te: št. 86427 I-G ter bone za vezano

ceno: št. M 25653-1-10, K 64569-70

2-100, A 61147-1-100 na ime Muhid

Marija, Kocovec, Mahovnik. 20563-14

POZOR! Dne 15. julija ob 6 je bilo

ukradeno rumeno novo kolo in rume-

na guma znamke Puch, tovarniška

št. 96919, Kdor ga izsledi, dobi 100

po nagrad. 20574-14

NAJBLIŽEJŠA izgubljene oblačilne

karte na ime Zgonc Franc, Pot na

Rakovo Jelo 17, prosim, naj jo pro-

ti nagradi vrne. 20536-14

RAZGLASAM za neveljavno izgubljeno

osebno izkaznico št. 15.71 na imen

Janeza Rozman, Kocna. 20563-14

Jesenice

RAZGLASAM za neveljavno ukradeni

sindikato knjižnico na ime Brar An-

ton št.